

อาสาฬหสาร

วัดภักทันทะอาสาฬาราม

วารสารรายสี่เดือน ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕๓ ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๕๓

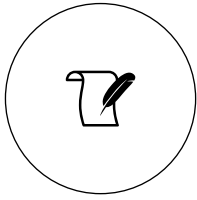

“

จะเก่า จะใหม่ ที่รู้เหมือนๆ กัน ตั้งแต่ต้น
จนกระทั่งหลังก็คือ เรื่องของทุกขลักษณะ
ลักษณะที่บ่งบอกถึงว่า
สิ่งที่มีอยู่มันทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้

”

พระครูภาวนาวราลังการ วิ. โสโรโท ภิกขุ
เจ้าอาวาสวัดภักทันตะอาศาราม จ.ชลบุรี

สารจากบรรณาธิการ

นะมัตถุ สะตะนะตะยัสสะ

ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระรัตนตรัย

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน พบกันอีกครั้งกับอาสภสาร วารสารรายสี่เดือนของ วัดภักทันทะอาสาฬาราม ฉบับที่ ๕๓ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔ ในรอบสี่เดือนที่ผ่านมา ทางวัดได้ จัดกิจกรรมหลายกิจกรรมแบบผสมผสานโดยจำกัดผู้เข้าร่วมและการร่วมกิจกรรมแบบออนไลน์ โดยในวันที่ ๒๔ ตุลาคม ได้มีพิธีทำบุญทอดกฐิน ต่อจากนั้นมีการจัดกิจกรรมมุทิตาสักการะ ในงานอายุวัฒนมงคล พระครูภาวนาวราลังการ วิ. (สมศักดิ์ ไสโรโท) ในวันศุกร์ที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งตรงกับ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะเส็ง วัดภักทันทะอาสาฬาราม จ.ชลบุรี ต่อจากนั้น ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ได้มีการจัดกิจกรรมครบรอบวันละสังขารหลวงพ่อดำใหญ่ (พระอาจารย์ ดร.พระภักทันทะ อาสภมหาเถระ ฉัมมาจริยะ อัครมหาภิกษุญาณจารย์) อดีตประธานสงฆ์และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดภักทันทะอาสาฬาราม และทาง วัดได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรมคอร์สอาจารย์อาสาฬบูชาในระหว่างวันที่ ๒๒-๒๕ พฤศจิกายน (และในช่วงสถานการณ์โควิดนี้ ก็ได้มีการคัดกรองรับผู้ปฏิบัติเฉพาะท่านที่ได้รับการฉีดวัคซีน มาแล้วสองเข็ม) ในอาสภสารฉบับนี้ก็จะได้นำคอลัมน์ประวัติของพระอาจารย์ใหญ่มาลงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับพื้นที่ในคอลัมน์นี้ ในฉบับนี้ ก็จะขอนำบทกลอนสั้น ๆ มาฝากดังนี้ครับ

บทกลอน-การเจริญสติปัฏฐาน (แบบพองหนอยุบหนอ)

**วิธีเจริญสติปัฏฐาน ด้วยหลักการง่าย ๆ
เพื่อจิตสงบไม่รุ่มรวย อีกทั้งได้ญาณปัญญา**

เมื่อนั่งขัดสมาธิ ให้ตั้งกายตรง
ดำรงสติมั่นคง จิตจรดลงที่ท้อง

หายใจตามสบาย เป้าหมายที่ยุบพอง
ความรู้สึกที่ท้อง สติต้องติดตาม

รักษาจิตให้บริสุทธิ์ สิ่งพิรุณไม่ย้อนถาม
ยอดเยี่ยมหรือดิ่งาม กำหนดตามที่เป็นจริง

เครื่องตั้งหรือเคลื่อนไหว ผันแปรไปไม่อยู่นิ่ง
ทุกขณะอย่าละทิ้ง กำหนดทุกสิ่งที่หกทวาร

ความคิดที่ฟุ้งไป รู้จับไว้ในทุกสถาน
กำหนดรู้ให้ทันการณ ไม่พลาดผ่านแม้ครั้งเดียว

รู้สึกร้าย ดี หรือเฉย อย่าละเลยไม่แลเหลียว
โลกธรรมที่เกาะเกี่ยว แม้น้อยเดี๋ยวกำหนดไป

เห็นได้ยินทุกอายตนะ สัมผัสสัญญาระลึกได้
อย่าประมาท อย่าปล่อยใจ กำหนดไว้ทุกเวลา

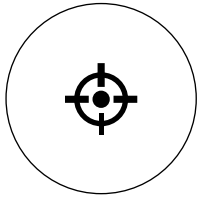
สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณและอนุโมทนาบุญแก่ ทีมงานกองบรรณาธิการ ผู้เขียนคอลัมน์ ทีมงานถ่ายภาพกิจกรรมและโสตทัศนูปกรณ์ ทีมงานถอดเทปธรรมะ ทีมงานสมาชิกสัมพันธ์ และผู้มีส่วนร่วมทุก ๆ ท่าน นิพพานัง ปัจจโย โหตุ ขออาณิสสงฆ์ผลบุญนี้เป็นปัจจัยให้ถึงซึ่งพระนิพพาน

ผศ.ดร.พฤทธิ โกวิทวรารุง

บรรณาธิการ

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

วัดอุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่พุทธธรรม และการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
๒. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของวัด

ที่ปรึกษา

พระครูภาวนาวราลังการ วิ. (สมศักดิ์ โสรโท)
พระมหาทองม้น สุทฺธจิตโต
พระปลัดอำนาจ ขนดีโก

โสตทัศนูปกรณ์และภาพกิจกรรม

พระธีรภัทร จนทสุวณโณ
พระเคน สทฺธาธิโก
คุณณัฏฐาณีย์ นุตติพรรณ
ดร.นาฏนภาพค์ โพธิ์ไพจิตร

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.พฤทธิ โกวิทวรารังกูร

ถอดเทปธรรมะ

พระมหาจำจัด เอกจारी
ผศ.ดร.วราพร วีระพลากร

กองบรรณาธิการ

ดร. พระมหาหยงยุทธ กนตาโก
ศ.คลินิกเกียรติคุณ พญ.โลจนา ตันติยาทร
คุณพรพิมล จิตต์จันทร์

สมาชิกสัมพันธ์

คุณพรพิมล จิตต์จันทร์

กราฟฟิคดีไซน์

คุณภูษณิศา กฤตพลพิมาน
คุณกฤตพล กฤตพลพิมาน

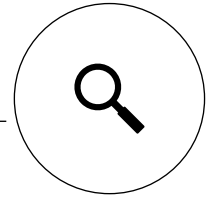
ขอบคุณรูปภาพจาก www.freepik.com

พิมพ์ที่ : หจก.แอลซีพี ฐิติพรการพิมพ์

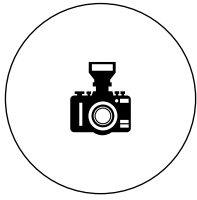
๑๐๕/๑๑๐-๑๑๒ ซอยประชาอุทิศ ๔๕ ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ๑๐๑๔๐
<https://www.thitiporn.com>

สงวนลิขสิทธิ์ : ห้ามพิมพ์คัดลอกหรือตัดตอน หรือพิมพ์จำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน

สารบัญ

สารจากบรรณาธิการ	๔
ประมวลภาพกิจกรรม	๘
ธรรมะจากพระอาจารย์	๑๒
นานาสาระจากพระอภิธรรมปิฎก	๒๔
พระธรรมจากหลวงพ่อใหญ่	๓๔
ปกิณกะธรรม	๓๘
เรื่องเล่าจากพระสูตร	๔๒
ธรรมะน่ารู้	๕๐
English column	๕๔
ประวัติพระอาจารย์ใหญ่	๖๐
คุยกับหมอ	๖๔
ตารางกิจกรรม	๖๘

ประมวลภาพกิจกรรม

๑. วันอาสาฬหบูชา ๖๔

๒. ถวายผ้าอาบน้ำฝน ๖๘

๓. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเทียนพรรษา
เป็นการส่วนพระองค์ในโครงการถวายเทียนพรรษามหาบารมี ปี ๒๕๖๔

๘. วันออกพรรษาและตักบาตรเทโวโรหณะ ๖๘

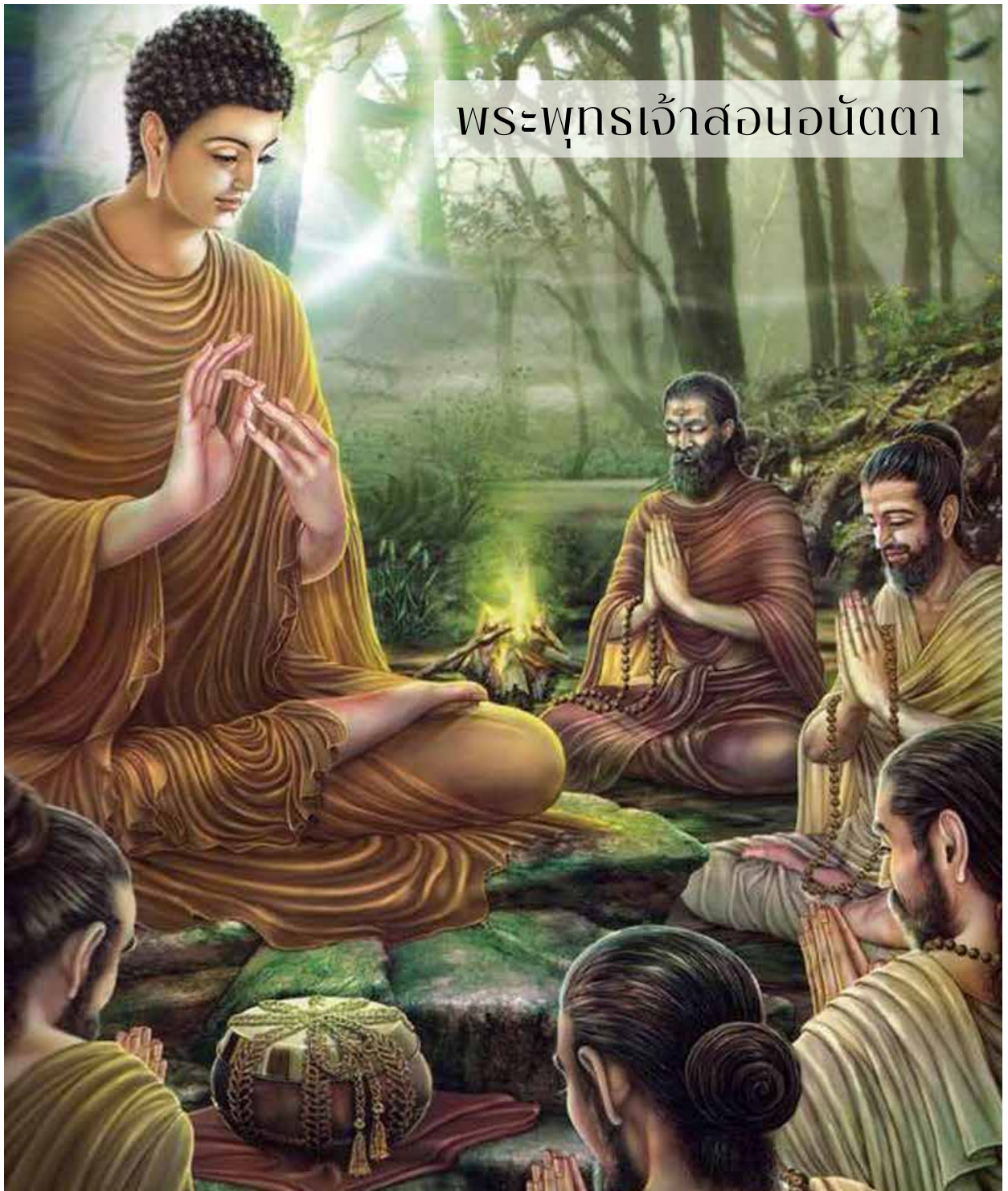
៥. កង្ខារ ៦៤

ธรรมะจากพระอาจารย์

พระครูภาวนาวราลังการ วิ. (สมศักดิ์ ไสริโท)

พระพุทธรเจ้าสอนอนัตตา

พระโยคาวจร ภิกษุณี แม่ชี โยคี ผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ช่วงต่อไปเป็นช่วงฟังธรรม เป็นช่วงปฏิบัติธรรมร่วมกัน ให้พวกเรานั่งสมาธิในขณะที่ฟังธรรมบรรยายตามไปด้วย วันนี้ก็เป็น วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พระไตรลักษณ์

การอยู่ประพจน์ปฏิบัติของพระโยคาวจรหรือของโยคีผู้เข้าปฏิบัติ บางคนก็เข้ามาระยะสั้น บางคนอยู่ระยะหลายวัน คือเจ็ดวัน สิบห้าวัน หรือเป็นเดือนก็มี ซึ่งก็อาจจะไม่เหมือนกัน แต่สิ่งที่เหมือนกัน คือทุกๆ ขณะเนี่ยจะรู้หรือไม่รู้ก็ตามก็คือความเปลี่ยนแปลง ภาษาพระท่านเรียกว่า อนิจจัง หรือถ้าเรียกเป็นภาษาบาลีเขาเรียกว่า พระไตรลักษณ์ ลักษณะที่เสมอกันหรือเหมือนกัน สามประการ

● อนิจจลักษณะ ●

ลักษณะที่มันไม่เที่ยง ความเปลี่ยนแปลง หรือทางเจริญก็อยู่ในกฎนี้แหละ อนิจจังคือความไม่เที่ยง สิ่งนี้ยะเราจะรู้ตามนั้นก็ จะรู้พระไตรลักษณ์แบบที่เรียกว่ารู้แบบเทียมๆ คือ จำ จำว่าสิ่งนี้ไม่เที่ยง ก็พูดได้บอกได้แต่ไม่รู้จริงว่าไม่เที่ยงจริงๆ

● ทุกขลักษณะ ●

อย่างที่สองเนี่ยะสิ่งที่โยคี โยคาวจรทั้งหลาย จะเก่า จะใหม่ ที่รู้เหมือนๆ กัน ตั้งแต่ตื่นจนกระทั่งหลับก็คือ เรื่องของทุกขลักษณะ ลักษณะที่บ่งบอกถึงว่าสิ่งที่มีอยู่มันทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ มันอาจจะถูกร้อนบ้าง ถูกเย็นบ้าง หรือถูกลมบ้าง ถูกฝนบ้าง ถูกความเปลี่ยนแปลงต่างๆ บีบคั้นหรือกดดัน ให้มันคงสภาพแบบนั้นไม่ได้ เวลารับอารมณ์ทางตาที่ดี ทางหู จมูก ลิ้น กาย ใจ หรือแม้ร่างกายเองก็ทนอยู่ในสภาพแบบนั้นไม่ได้ ถ้าอย่างบางคนนั่งกรรมฐาน ทนนั่งอยู่ในอิริยาบถเดียวนานๆ ก็ไม่ไหว ยิ่งบางคนไม่เคยนั่งเลยอย่างเนี่ยะ เดี่ยวก็ขา เดี่ยวก็เบ็นเหน็บ บางคนก็เจ็บ บางคนก็ปวด บางคนก็เมื่อย เมื่อยไปทั้งเนื้อทั้งตัว บางคนก็คิดว่านั่งก็เป็น บางคนเดินจงกรมก็ยังไม่ได้อีกว่าจะยืน เดิน นั่ง หรือนอน หรืออยู่ในอิริยาบถย่อยต่างๆ สภาพเหล่านี้ก็คือ ลักษณะที่มันทนยาก ทนลำบาก ทนต่อไปไม่ได้ หรือทนอยู่ในสภาพเดิมคงสภาพเหล่านั้นไม่ได้เนี่ยะก็เป็นลักษณะหนึ่งของคำว่า ทุกขลักษณะ

● อนัตตลักษณะ ●

อย่างที่สามเนี่ยะก็รู้ได้ยาก รู้ได้ยากยิ่งขึ้น เรียกว่า อนัตตลักษณะ ลักษณะที่ชี้ชัดหรือบ่งบอกว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่อัตตา ก็คือไม่ใช่เราหรือไม่ใช่ตัวตนนั่นเอง และลักษณะที่บ่งบอกก็คือไม่มีแก่นสารในตัวเอง หรือบังคับบัญชาไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจพวกเนี่ยะ ลักษณะที่บ่งบอกคือลักษณะต่างๆ เนี่ยะเหมือนว่าสิ่งที่เราเข้าใจว่าอัตตาก็คือสิ่งที่มารวมกัน อย่างที่เป็นร่างกายของคนเรา เป็น รูป ประกอบได้ด้วยดินบ้าง น้ำบ้าง ลมบ้าง ไฟบ้าง อันนี้ใหญ่ๆ ที่เราพอมองเห็น หรือพอจะจับต้องได้

▲ รู้ตามสัญญา ▲

แต่ภาวะละเอียดของธาตุต่างๆ เนียะ บางครั้งก็จับได้แค่ความรู้สึกแค่นั้นเอง ซึ่งเรารู้สึกได้เนียะก็มีธาตุอีกอย่างหนึ่ง คือธาตุรู้ จริงๆ แล้วเนียะมันก็ไม่เป็นสิ่งที่อยู่รวมกัน ท่านจึงเรียกว่ามันไม่ใช่แก่นหรือสาระของมัน มันประกอบไปด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่างมาอยู่รวมกัน มันมาอยู่รวมกัน มาเกาะกลุ่มกัน เป็นก้อนกัน เหมือนฝุ่นในอวกาศที่เว้งว้างนะ หรือเทหวัตถุที่อยู่นอกโลกของเราในอวกาศ บางครั้งวันดีคืนดีมันก็อาจจะมารวมกันถ้าเหตุปัจจัยมันพร้อมบริบูรณ์ ถ้ามันมีเหตุ เหมือนมันมีเหตุมีปัจจัยมันก็มาเกาะกลุ่มกัน จึงรู้ได้ยากนะ รู้ความเป็นอนัตตาเนียะรู้ได้ยาก จะสังเกตก็ เอ! ทำไมมันไม่ได้ตั้งใจก็ อ้อ! มันไม่ใช่เราก็บังคับไม่ได้ ทำไมเรายึดมันให้มันอยู่อย่างนี้ ให้มันอยู่แบบเดิมตลอดไปไม่ได้ เพราะมันไม่อยู่ในอำนาจนั่นเอง เราก้ยึดมันไม่ได้ นี่คือลักษณะที่บ่งบอกที่ท่านเรียกว่าพระไตรลักษณ์ ลักษณะที่บ่งบอกถึงความอะไร ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความเป็นอนัตตา หรือลักษณะที่บ่งบอกว่าความเปลี่ยนแปลง ความทนอยู่ไม่ได้ หรือความไม่ใช่เรา เนียะคือสิ่งที่มียู่เนะ เวลาปฏิบัติเนียะพบทุกคน ไม่มีใครที่ไม่พบหรือแค่พบแล้วรู้มัย รู้จริงหรือรู้ไม่จริง ถ้ารู้ไม่จริงนี่ก็เป็นเพียงแค่รู้ตามสัญญา สัญญาคือความจำ จำว่าไม่เที่ยง จำว่าเป็นทุกข์ จำว่าเป็นอนัตตา จำได้และก็หมายรู้ หมายรู้เวลาพบเจอสภาวะต่างๆ ก็หมายรู้ว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ อันนี้ก็เขาเรียกว่าอาจจะรู้แบบไม่รู้ไม่จริง ความรู้ไม่ใช่รู้แท้แต่รู้เทียมอย่างเนียะ หรือถ้าเป็นปัญญาก็เป็นปัญญาเทียม ไม่ใช่ปัญญาแท้ อย่างนี้ก็มี นี่แหละคือสิ่งที่เรารู้ที่อยู่เวลาที่ปฏิบัติ

▲ อยากได้แต่ไม่รู้ว่าจะได้อะไร ▲

แต่บางคนนั้นก็อยากจะมา พอใจไม่สงบมาก็อยากจะให้ใจสงบ พอทุกข์มาก็ไม่อยากจะทุกข์อย่างเนียะ อยากจะหายทุกข์ เหมือนคนเราเวลาร้อนๆ มากก็อยากจะหายร้อน เข้ามาอยู่ในร่ม แต่บางครั้งสิ่งที่เราอาศัย อาจจะเป็นร่มไม้ บางครั้งมันก็เพียงแค่ว่า ร่มมันก็พอบังแดดได้บ้าง หรือแม้มันยังเป็นร่มที่บังแดดได้แต่เราพึ่งหยุดอยู่ใต้ร่มไม้ เราเดินฝ่าแดดร้อนๆ มา บางครั้งมันก็ต้องใช้เวลา กว่ามันจะเปลี่ยนจากร้อนกลายเป็นเย็น รู้สึกว่าดีขึ้นนะ ไม่ร้อน หรือว่าบางครั้งเราเข้าไปในอาคารซึ่งมีที่มุงที่บัง เราเข้าไปใหม่ๆ ตัวเรามันยังร้อนอยู่ มันก็ยังไม่เย็น หรือบางครั้งในที่มุงที่บัง บนอาคารมีพัดลม เราก็อาจจะอาศัยพัดลมเป่า มันก็ไม่ได้เย็นทันที หรือบางคนมีแอร์ก็เปิดแอร์ เนียะจะเห็นว่ามันก็ไปตามเหตุตามปัจจัยนะ มันไม่ได้ว่าตั้งใจ แต่ในความรู้สึกของเรา ณ ขณะนั้นต้องการให้มันได้เดี๋ยวนั้น ให้หายร้อนทันที เหมือนบางคนร้อนๆ

มาอยากจะดับร้อนผ่อนกระหาย ร้อนๆ มาที่ดื่มน้ำเย็นๆ เลย บางคนก็เป็นไข้เลยก็มี อย่างนี้เป็นต้น ร่างกายมันร้อนๆ ร้อนจัดทั้งภายในภายนอกอยู่ ก็ต้องการดับมันทันทีอย่างนี้ ร้อนเจอเย็น นี่คือความคิดที่เป็นเรานะ เวลาปฏิบัติเราก็มາด้วยความปรารถนา มาด้วยความต้องการ หรือค้นหาที่อยากจะออก อยากจะหลุดบ้างอยากจะพ้นบ้าง หรืออยากจะมีนั่นมีนี่แล้วแต่ อยากจะมีสมาธิ พอไม่มีสมาธิก็อยากมีสมาธิ แต่ไม่รู้ว่าสมาธิคืออะไรอีกนะ บางคนก็อยากจะมีสติ แต่ไม่รู้ว่าสติคืออะไรอีกเนี่ยะก็มี หรือบางคนก็อยากได้บุญบ้างแต่ไม่รู้ว่าบุญคืออะไรอีกนะ มีหลายอย่าง บางครั้งเราก็มາด้วยความไม่รู้ เข้ามาวัดมาวา มาสำนักปฏิบัติด้วยความไม่รู้ก็มีนะ บางครั้งเราก็มีธงในใจ มีธงในใจ ตั้งธงเอาไว้ ถ้าไม่ได้อย่างที่เรที่ตั้งธงเอาไว้ในใจบางครั้งเรารู้สึกผิดหวังนะ รู้สึกผิดหวังรู้สึกไม่ได้ตั้งใจ มันเหมือนอะไร ก็เหมือนกับอนิจจัง สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นก็ดับ ทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ก็ลงนิกสิ่งนั้นต้องไม่ใช่เราแน่นอน ก็เป็นอนัตตา ถ้าเราไม่รู้ตามเป็นจริงเนี่ยะเราก็จะยึดถืออะ ยึดถือแล้วก็สำคัญมั่นหมายในสิ่งนั้นต่อไปเรื่อยๆ บางครั้งเราก็จะทุกข์กับสิ่งนั้นแหละ แต่ถ้าเข้าใจในสภาพหรือสภาวะธรรมตามความเป็นจริงเนี่ยะมันก็จะไม่ทุกข์นะ อย่างความอยากเอ๋ย ความปรารถนาเอ๋ย ถามว่ามันเที่ยงมั๊ยละ มันก็ไม่เที่ยง ถามว่ามันทุกข์มั๊ยละ มันก็ทนอยู่ในสภาพนั้นๆ ไม่ได้ ถามว่ามันใช่เรามั๊ย ไม่ใช่ มันเป็นเหตุเป็นปัจจัย ถ้ามองในแง่หนึ่งก็คือเป็นสิ่งที่อยู่เหมือนกัน ก็คือเป็นธรรมะ เป็นสภาพที่ทรงเหตุปัจจัย ที่ทรงสภาวะ ทรงองค์ภาพ หรือทรงเหตุปัจจัยนั้นไว้อย่างนั้น คือสภาพที่มันมีนะ ถ้าไม่มีเหตุปัจจัย มันก็ไม่ปรากฏ

■ กุสลา รัมมา ■

ฉะนั้นเรามา แต่บางครั้งบางขณะเนี่ยะมันก็ได้มีความอยากตลอด ไม่ได้มีความปรารถนา ไม่ได้มีธงอยู่ในใจตลอด จริงๆ สิ่งเหล่านี้มันก็เกิดดับ ถึงแม้จะมาด้วยสิ่งที่เรียกว่า ความไม่รู้หรือเป็นอกุศลนะ มาด้วยอกุศล มาด้วยอกุสลา ธัมมาอย่างเนี่ยะ แต่พอเข้ามาแล้วเราอาจจะมิ เรียกว่ามีมิตร มีกัลยาณมิตร เราก็อาจจะเปลี่ยนได้นะ ทำให้เราค่อยๆ รู้ ค่อยๆ เข้าใจไป อย่างมาอยากจะมีสติ เป็นคนหลงบ่อย เผลอบ่อย หลงลืมอย่างนี้ก็มี หรือคำว่ามีสติอย่างเนี่ยะ สติในความหมายทางพุทธศาสนาหมายถึง การระลึกรู้ ระลึกรู้เนอะ ระลึกรู้อะไร ระลึกรู้กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าคนแก่เรื่องทฤษฎีหน่อย ก็ถือว่าเป็นการระลึกชอบ แต่จริงๆ แล้ว สติระลึก ระลึกในที่นี้ก็คือ ถ้าสติเป็นธรรมที่เป็นฝ่ายกุสลา ธัมมาเป็นฝ่ายกุศล ก็แสดงว่าถ้ามีสติแล้วเนี่ยะแสดงว่ามีกุศลแล้ว มีบุญแล้ว แต่ถ้าขาดสติเนี่ยะก็แสดงว่าอยู่กับสิ่งที่ไม่ใช่ความ

ดิงาม เมื่อรู้อย่างนี้ที่ระลึกไปในกาย เวทนา จิต ธรรม ก็คือระลึกไปในสิ่งที่เป็นกุศลเหมือนกัน ไม่ใช่ไประลึกที่โน่นที่นั่นะ ระลึกที่ไหนล่ะ ที่ปัจจุบัน ระลึกรู้ที่ปัจจุบันขณะ อย่างขณะนั่ง ขณะ ฟังเนี่ยะ ก็ระลึกได้ในขณะนี้แหละ ถ้าเป็นความจำนงค์เป็นอดีต ถ้าเป็นความคาดหวังมันก็อยู่ในอนาคต แต่เวลาที่มาปฏิบัติเนี่ยะเราปรารถนาจะมีสติเราก็ต้องระลึกไปที่สิ่งที่ปรากฏ สิ่ง ที่ปรากฏนี้แหละ อ้อ! ฟัง ขณะนี้ฟังธรรม ขณะนี้เดินอยู่ ขณะนี้นั่ง ทำอะไรอยู่ที่ไหนๆ ก็คือที่นั่นแหละ ไม่ได้เจาะจงนะ เพียงแต่ว่าสติเนี่ยะ ถ้ามัวแต่เที่ยงมัย ไม่เที่ยง ทนอยู่อย่างนั้นตลอดไปเลยมัย ไม่ใช่ แล้วถามว่าสติเป็นอดีตหรือเป็นอนัตตา ก็เป็นอนัตตา เพราะเกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัยนะ ถ้าสติมีเนี่ยะเหตุปัจจัยที่เป็นกุศล กุศลก็จะเกิดขึ้น คุณงามความดีก็จะมิต่อไปเรื่อยๆ อย่างสมาธิเนี่ยะ ถ้าความหมายก็คือ หมายถึงความตั้งมั่น อะไรร่ดั่งมั่น ตั้งมั่นที่ไหน ที่โน่นที่นี้ก็ไม่ใช่ ก็คือตั้งมั่นที่ปัจจุบันขณะนี้แหละ แต่บางครั้งเราก็อยากให้จิตตั้งมั่น เราก็เป็นอนาคตไป หรือบางครั้งเราเคยมีจิตที่ไม่ฟังชานนะ ไม่ฟังชาน มีสมาธิแล้วเนี่ยะเราก็ไปคิดถึงเรื่องอดีตมันไม่ใช่สิ่งที่มีจริงอยู่ในขณะนี้ นั่นละเราต้องอยู่กับสิ่งที่มีจริง สิ่งที่มีจริงอย่างผู้ปฏิบัติเนะ เอ้า! รูปหรือนาม กายหรือใจ หรือสภาพของเหตุปัจจัย ก็คือธรรมะนั่นเอง ทั้งธรรมะที่เป็นกุศลและเป็นอกุศลนะ แล้วแต่เหตุ

■ ลัทธิ รมมา อนัตตา ■

ถ้ารู้อย่างนี้เนี่ยะสมาธิก็ไม่ได้อยู่ที่คนใดคนหนึ่ง หรือไม่ได้อยู่ที่ที่ใดที่หนึ่ง สามารถเกิดได้แล้วก็ดับได้นะ มีได้แล้วก็หมดได้เพราะเกิดดับอยู่ตลอดเวลาอีกเหมือนกันนะ บางคนเนี่ยะจะคิดว่าเที่ยง บางคนก็จะคิดว่าได้แล้วอย่างเนี่ยะ ก็ปฏิบัติแบบไม่ได้ลัดattanะ แต่เป็นปฏิบัติเพื่อส่งเสริมอดีต ส่งเสริมความเป็นเรา ซึ่งพระพุทธเจ้าท่านสอนเรื่องอนัตตา อย่างอนิจจัง อนิถลักษณะ ทุกขลักษณะเนี่ยะ เขาก็มีสอนอยู่ทั่วไป แต่อันตตลักษณะเนี่ยะ ลักษณะที่จะบ่งบอกว่าไม่ใช่เราเนี่ยะพระพุทธศาสนาเท่านั้นนะ ช่วงที่พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาในโลกเท่านั้นแหละที่จะเปิดเผยเรื่องพวกนี้ นอกนั้นนะอนิจจังใครเขาก็รู้กันทั่วอยู่แล้ว ทุกขงั้นก็มีอยู่ทั่วไปเหมือนจับต้องได้อยู่ แต่ถ้าละเอียดลึกซึ้งจนหลุดจนพ้นก็ต้องไม่มีนะ ไม่มีเรา ถ้าเราย้อนไปดูที่เราสวด ลัทธิ สังฆาร อนิจจา สังฆารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง อย่างเนี่ยะ ลัทธิ สังฆาร ทุกขา สังฆารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ แต่พอมาถึงธรรมละที่นี้ ลัทธิ รมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตาอย่างเนี่ยะ ชัดลงไปเลยว่าแม้แต่ธรรมะก็คือเหตุปัจจัย หรือถ้าเป็นร่างกายเราเนี่ยะก็เหตุปัจจัยนะ ที่ประกอบกันขึ้นมา ถ้าในทางวิทยาศาสตร์นะเขาก็บอกว่ามีเซลล์

หลายๆ ล้านเซลล์อยู่รวมกันนะ อยู่รวมกัน หรือแม้แต่เรา หนังสือหุ้มอยู่เนี่ยะหนังสือกำพร้ามันก็หลุดออกมา มันก็หลุด มันก็เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา มันมีการหลุดมีการสร้างใหม่ เซลล์พวกนี้บางครั้งก็กลายเป็นดินกลายเป็นฝุ่นเต็มไปหมดแหละ เราอยู่ที่ไหนมันก็อยู่ที่นั่น มันก็หลุดก็ร่วง ในห้องหลับห้องนอน ห้องอาบอ่างอาบน้ำมันก็ไป เป็นขี้โคลบ้าง เหมือนกับมันก็คือฝุ่น แต่ละหนึ่งแต่ละหนึ่งเนี่ยะ หลายๆ อย่างอยู่รวมกัน แต่พอมันกลายเป็นฝุ่นอย่างเดิมเนี่ยะมันก็ไม่มีเราแล้ว อันนี้มองหายาๆ นะ มองหายาๆ มองแค่สภาพที่เป็นรูป ที่เราจับต้องได้

ก๊ละหนึ่ง

แต่สภาพที่เป็นนามธรรม ที่เราเข้าใจว่าเป็นเราเนี่ยะ โห! ดูมันยาก มันละเอียด ฉะนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นแหละที่จะเปิดเผยความจริงในเรื่องนี้ ฉะนั้นสิ่งที่เราเห็น สิ่งที่เรารู้ บางครั้งบางอย่างเนี่ยะที่เวลามาปฏิบัติใหม่ๆ อย่างบางคนก็จะรู้สึกว๊ โอ้! ทำไมเวลานั่ง เวลา กำหนด อย่างเวลากำหนดอารมณ์หลักๆ กำหนดอารมณ์หลัก จะเป็นอาการพองอาการยุบก็แล้วแต่ หรือยืน เดิน นั่ง นอน เวลาที่อยู่กับอารมณ์หลักๆ บางครั้งมักจะมีอารมณ์โน้นอารมณ์นี้ อย่างความคิดก็มี บางครั้งหูก็ได้ยินเสียง อย่างเนี่ยะ หรือบางครั้งก็ปวด บางครั้งก็เมื่อย ชา เหน็บ เหมือนกับมันยืดไปหมดเลย บางคนก็รู้สึกสับสนเพราะว่าถูกแนะนำให้กำหนดทุกอย่างนะ กำหนดทุกอย่าง อย่างบางคนก็พองหนอยุบหนอ คิดหนอคิดหนอ พอได้ยิน ได้ยินหนอ ได้ยินหนออีก บางคนก็สับสนว่า โอ้! ทำไมนี่ใจมันจะสงบได้หรือ นี่แหละเพราะเราไม่รู้ความจริง ใจจริงๆ เวลาที่เราเห็นเนี่ยะเราก็จะได้ยินนะ เวลาที่เห็นก็ได้ยิน เวลาที่ได้ยินก็ไม่เห็น มันเกิดดับเร็ว ความรู้สึกเราก็เลยเหมือนกับว่ามันเป็นอัตตานั่นแหละ รวมกันหมดเลยจริงๆ มันก็มีแต่ละหนึ่งแต่ละหนึ่ง แต่ละขณะ ขณะ ขณะ นะแต่ละขณะ เหมือนร่างกายเราเนี่ยะสัญญาณต่างๆ ไฟฟ้าที่อยู่ในร่างกายเราเนี่ยะมันก็เดินทางค่อยๆ ไปนะ สื่อประสาทต่างๆ ที่มีอยู่ในทุกส่วน ถ้ามันไปได้มันก็ไปที่ละหนึ่งนะ มันไม่ได้พริบทีเดียว หรือแม้แต่การเดินทาง การเคลื่อนไหวของลมหรือของเหลวที่อยู่ในร่างกายของคนเรา มันก็ไปเป็นขณะๆ แต่ความเร็วของมันเนี่ยะทำให้เราจับไม่ได้ว่า เอ๊ะ! มันก็เหมือนไม่มีอะไร เหมือนที่เคยอุปมาอุปมัยเนี่ยะ ถ้าเราเดินไปตรงตันจามจุรีทางฝั่งเนี่ยะ ด้านหลัง เราจะเห็นว่า เอ้! อะไรมันเป็นสื่อน้ำตาล ถนนฝั่งนี้ข้ามไปฝั่งโน้น พอส่องไฟดูใกล้ๆ โอ้โห! ปลวกตัวเบ๊วเร่อเลย มันเดินทางกัน ไม่ใช่มันข้ามเวลานะ มันข้ามถนน มันข้ามจากฝั่งนี้ไปฝั่งโน้นทุกวัน มันไปกินใบไม้ มีแหล่งอาหารมันก็ไปกิน ตัวมันใหญ่มันกินใบไม้กินอะไรแบบเดียว มันก็ข้าม เยอะ หลายหมื่นแหละ มันเดินทางจนเรารู้สึกเหมือนกับเป็นเส้น

ตรง ดำๆ เหมือนกับมีใครลากเส้นผ่าน แต่พอเดินไปใกล้ๆ ส่องไฟ โอโห! เต็มไปด้วยประชากร ปลวก มีความหนาแน่นมากมายซับซ้อน เดินทางกันเป็นกองทัพปลวกเลย อย่างเนี่ยะ เวลาเรามองก็เหมือนเห็นเป็นอย่างเดียวกัน พอมองเข้าไปมันแต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง ต่อกันยาวเหยียดเลย บางคนก็มองเป็นว่ามีติช้อนมิต้อยู่อย่างเนี่ยะ มันก็แล้วแต่ แต่สิ่งเหล่านั้นมันไม่ใช่เราไง เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่บ่งบอกถึงว่า เออ มันไม่ใช่อัตตานะ เนี่ยะมันไม่ใช่อัตตา เหมือนที่บอกบ่อยๆ ว่าสภาพรู้กับสภาพที่ถูกรู้ จิตกับอารมณ์เนี่ยะ จิตเป็นสภาพรู้ อารมณ์เนี่ยะถูกรู้ อย่างรูปเนี่ยะไม่รู้แต่จิตรู้ เราจึงรู้การเคลื่อนไหว ถ้ามีสติระลึกได้ สติก็มีหน้าที่ระลึกนะ ระลึก พอระลึกได้มันก็เหมือนสติเป็นฝ่ายกุศลธรรม เมื่อสติมีกำลังเนี่ยะฝ่ายกุศลก็จะเกิด เป็นเหตุให้กุศลที่ยังไม่เกิดได้เกิดขึ้น เนี่ยะก็จะได้เกิดขึ้น เกิดขึ้นเรื่อยๆ เกิดแล้วก็หมด หมดแล้วก็เกิด ยิ่งเกิดดับเร็วเท่าไรว่พลังงานก็มีมากขึ้น ในแง่ของการบีบอัด เราจะพบว่าพลังงานที่ถูกปลดปล่อยออกเนี่ยะมันมีมากมายมหาศาล เป็นอนัตตานะ

● สSSมะคือเหตุปัจจัย ●

ธรรมะมันเป็นอนัตตา แต่เราไม่เข้าใจกฎของธรรมดา กฎของธรรมดาก็คือกฎของธรรมะนั้นแหละ เรามองเห็นว่าธรรมดา ธรรมดา เนี่ยะก็เป็นไปตามธรรมนั่นเอง ก็คือเป็นไปตามเหตุปัจจัยนั่นแหละ จะเป็นไปตามอะไร ถ้าไม่มีเหตุไม่มีปัจจัยก็ไม่เป็นอย่างนั้น เพียงแต่ว่าใครจะค้นพบ พระพุทธเจ้าค้นพบก็นำมาเปิดเผยว่าใครอยากจะหลุดจะพ้น ก็นำมาเปิดเผยนำมาสื่อให้พวกเรา แต่พวกเราที่สำคัญมันหมายความว่า เป็นเราจะหลุดจะพ้นไป ซึ่งความหลุดพ้นนะมันไม่ใช่เรา มันเป็นเรื่องของเหตุปัจจัย ถ้าเหตุปัจจัยมันพร้อมมันก็ถึงเวลาที่จะหลุด ไม่มีใครห้ามได้นะ ถึงเวลาจะรู้เห็นตามเป็นจริงเนี่ยะกิเลสก็หมด ไม่ใช่ว่าจู่ๆ แล้วหมด ไม่ใช่ เหตุปัจจัยที่มีมันเกิดมันดับอยู่จนกระทั่งมันดับครั้งสุดท้ายนะ มันดับครั้งสุดท้ายเนี่ยะมันก็หมดไป เหมือนพวกฝุ่นกลุ่มก้อนวัตถุที่อยู่ในอวกาศ มันรวมกันเป็นหลุมดำ เป็นดาวเคราะห์ ดาวนิวตรอนอะไรก็แล้วแต่ ถึงเวลามันระเบิดหมดสิ้นแล้วมันก็เหลือแต่ความว่างเปล่า ไม่มีอะไร ถ้ามันหมดเหตุปัจจัยนะ แต่ถ้ามีเหตุปัจจัยมันก็เกิดใหม่ เหมือนการกำเนิดขึ้นของสรรพสิ่ง ธรรมะถ้าเป็นสิ่งที่ เป็นจริงหรือมีอยู่จริงเนี่ยะมันก็คือเหตุปัจจัย ที่เมื่อมีเหตุมีปัจจัยมาเป็นอย่างนี้ เวลาเราปฏิบัติเราก็จะเอาอย่างโน้นที่อย่างนี้ที บางครั้ง เอ๊ะ! เราปฏิบัติธรรมะหรือว่าใครปฏิบัติกันแน่ เนี่ยะ บางครั้งก็มีแต่เราไม่ได้ถอนความเป็นเรา ทั้งๆ ที่ธรรมะก็คือธรรมะ เหตุปัจจัยก็คือเหตุปัจจัยที่มีอยู่ บางครั้งเราไม่สงบเราก็อยากสงบ เราไม่มีสมาธิก็อยากมีสมาธิ แต่ไม่เข้าใจว่าสมาธิคืออะไร

หรือไม่มีสติก็อยากมีสติ ไม่มีปัญญาก็อยากมีปัญญา บางครั้งความอยากมันก็เลยไปปิดกั้น หรือความไม่รู้มันก็เลยปิดกั้นก่อน แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะไม่รู้ มันมีรู้เพราะสิ่งที่ไม่รู้ มันก็ไม่ได้เที่ยงอะไร สิ่งที่เราเองก็ไม่ได้เที่ยง หนอยุ่ไม่ได้และก็เป็นอนัตตา ไม่ใช่อัตตา พอเราเข้าใจอย่างนี้ทุกอย่างมันเปลี่ยนได้นะ เพราะมันเปลี่ยนอยู่แล้วไม่ใช่ไม่เปลี่ยน เพียงแต่ว่าเหตุมันจะต้องเป็นเหตุดีนะ เป็นเหตุให้เกิดกุศลธรรม เหตุให้เกิดอกุศลธรรม เหตุไหนเท่านั้นเอง ถ้าเราเข้าใจอย่างถูกต้องเนี่ยเวลาปฏิบัติก็จะง่าย เราจะไม่บ่นกับตัวเองว่าปฏิบัติก็มีแต่ปวด ปฏิบัติมาก็มีแต่คิด ปฏิบัติมาก็มีแต่่วงนอน ไอ้ที่ไม่ปฏิบัติก็ไม่่วง ที่ไม่ปฏิบัติก็ไม่หลับ จะอะไรหนักหนา อย่างนี้เป็นต้น บางคนก็นั่งบ่นกับตัวเอง นี่แหละความเป็นเราทั้งนั้นแหละนะ จริงๆ มันก็คือสภาพธรรมะที่เป็นอกุศลหรือเป็นนิวรณ์ เวลามันเกิดขึ้นก็ทำให้จิตเราเนี่ยะมันขุ่นมันมัวไป ไม่ผ่องไม่ใส มันเหมือนน้ำที่อาจจะไม่ใสเหมือนเมื่อก่อนแล้วนะ ฉะนั้นถ้าเราไม่รู้ตามความเป็นจริงเนี่ยะเราก็จะไปออกแบบเองไง เราก็จะไปทำเอง คิดว่า เอ! จะต้องเป็นแบบนี้ น้ำ จะต้องทำอย่างนี้ อย่างนี้ นั่นละความเป็นเรา ก็เหมือนกับเราสร้างเงื่อนไขใหม่ขึ้น มีเงื่อนไขไปเรื่อยๆ พอเรารู้แล้วเราก็กู้เงื่อนไขเดิม เสร็จแล้วเราก็กู้สร้างเงื่อนไขใหม่ เหมือนละสิ่งนี้แต่ก็ไปติดข้องกับอีกสิ่งหนึ่ง ละแล้วก็ไปติดข้องกับอีกสิ่ง ละไม่ได้หมดซึกที่

▲ ปัญญาธูตามจริง ▲

แต่จริงๆ แล้วสภาพธรรมนะเวลาเขาเกิดเขาก็เกิด เวลาหมดเขาก็หมดนะ ไม่ได้เกี่ยวกับเราหรือเขา หมดแล้วก็คือหมด เหตุมีใหม่ก็คือมีใหม่ เกิดดับอยู่ตลอด เกิดดับเกิดดับอยู่ตลอด ไม่ใช่อย่างที่เราคิดนะ ฉะนั้นบางครั้งเวลาที่เราระทบสัมผัสเนี่ยะ ตัวสัญญาที่เราจำเนี่ยะมันจะผุดขึ้นมา แต่มันเป็นอดีตสัญญา สัญญาที่เป็นอดีตอันนั้นแหละ แต่ธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนกลับบอกว่าสัญญาอนิจจา ที่เราสวดนะเห็นมัย สัญญาทุกขา สัญญาอนัตตา ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา แต่เราก็ก้าวสัญญาอนิจจา เอ้า! สัญญากลายเป็นเที่ยง สัญญาที่เราว่ามันอาจจะสุขนะ จำว่าสุข จำว่าทุกข์แล้วแต่คนที่จำ หรือสัญญาเป็นอัตตาจะต้องบังคับได้อย่างนี้ไม่ใช่ บางครั้งมันก็เป็นเพียงแค่สิ่งที่เราบันทึกไว้ แต่พอกระทบปั๊บมันก็เกิดขึ้น มันก็อ่านนะ อ่านสิ่งที่มากระทบทันที อ้อ! อันนี้รูป รูปอะไร มันก็บอกได้ อันนี้เสียงอะไร มันก็บอกได้ อันนี้กลิ่นอะไรจำได้หมด รสอะไรนะก็บอกได้ ถ้ามันมีสัญญามันก็บอกได้ มันจำไว้ ถูกต้องสัมผัสเนี่ยะอะไร หรือนี้ทำอะไร มันก็เป็นทั้งกุศลทั้งอกุศลนะ มันอาจจะจำได้หมด มันอาจจะเป็นเพียงแค่ระดับความจำ แต่ว่าสัญญามันไม่ใช่ปัญญา ระดับปัญญาที่จะรู้ตามเป็นจริง หรือรู้ทั่วรู้รอบ หรือรู้ขนาดที่

ไม่ติดข้องนี่ละ ไม่ติดข้องในสิ่งนั้น ไม่ติดข้องในสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ยิน สิ่งที่ได้กลิ่น สิ่งที่ได้ลิ้มรส สิ่งที่ต้องสัมผัส สิ่งที่เป็นธรรมารมณ์ ถ้าติดถ้าข้องนะ ก็เหมือนที่พูดให้ฟัง มันก็จะเป็นอะไร ถ้าโลภะก็ไปทางโลภนั้นละ ถ้าไม่พอใจก็ไปทางโทสะ ถ้าไม่รู้จริงก็ไปทางโมหะ อย่างเนี่ยะ สิ่งที่เป็นอกุศลมันก็เกิดขึ้นแทน แต่ถ้ามีสติมีปัญหา รู้เท่าทัน รู้สภาพตามความเป็นจริง รู้ว่าเห็นก็คือเห็นนะ ได้ยินก็ได้ยิน ได้กลิ่นก็กลิ่น ลิ้มรสก็รู้รส ถูกต้องสัมผัสก็รู้ตาม ไม่ได้มีเรานะ นั่นคือเหตุปัจจัยนะเหตุปัจจัยที่มี ถ้ามีก็ต้องเป็นอย่างนั้นอย่าไปสำคัญในสิ่งที่มี เขาก็มีตามเหตุปัจจัย แต่ความไม่รู้เราเลยคิดว่า เอ๊ะ! เราเห็น เราได้ยิน เราได้กลิ่น เราได้ลิ้มรส เราถูกต้องสัมผัส มีเราตลอด แต่ไม่ได้ถอนความเป็นเรา แต่พอเรารู้ตามเป็นจริงแล้วเนี่ยะถอนทุกขณะ เนี่ยะถอนไปทุกๆ ขณะ ทุกๆ ขณะ ทุกๆ ขณะนะ จะเกิดดับก็ล้านๆ ครั้งก็ตาม เราก็คงรู้ตามนั้นแหละ รู้จริงรู้จริงตามนั้น แต่ถ้าในทางกลับกันถ้าไม่รู้จริงนี่ก็เป็นล้าน ล้านครั้งต่อขณะนั้นละ มันเร็วหลายล้านนะ ฉะนั้นมันจึงเหมือนกับว่าเราเคยจำไว้แบบไหนก็จำไว้แบบนั้น เคยยึดไว้ยังงี้ก็ยึดไว้อย่างนั้น มันถอนลำบาก การจะถอนอุปาทานคือความยึดมั่นถือมั่นเนี่ยะ ฟังดูเหมือนถอนง่ายนะ แต่เวลาเอาเข้าจริงๆ เนี่ยะก็ถอนได้ยากนะ มันถอนได้ยาก

▶ วิปัสสนา ◀

มาปฏิบัติวิปัสสนาธรรมฐานเนี่ยะบางครั้งเราก็ไม่เข้าใจว่า เอ! มันเป็นวิปัสสนาแบบไหน บางครั้งเราก็บอกวิปัสสนาคือรู้แจ้ง รู้แจ้งอะไร รู้แจ้งรูปนาม รู้อะไร รู้อนิจจัง ทุกขัง รู้อนัตตา แต่รู้ตามนั้นหรือเปล่าก็ยังไม่รู้ หรือรู้อะไร รู้ร้อยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ท่องกันได้หมดเลย ว่ากันได้เป็นข้อๆ เลย เป็นเรื่องๆ แต่ว่าความจริงในแต่ละขณะที่ปรากฏ ที่เราหลงว่าเป็นเราตลอด ทำยังไงให้รู้ว่าไม่ใช่เราได้มัย อย่างเนี่ยะ ถ้ารู้จริงได้เนี่ยะมันก็จะเข้าใจไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเหตุปัจจัยมันพร้อมบริบูรณ์ สมบูรณ์ ก็ไม่มีใครบังคับได้แล้ว ก็ต้องบรรลุนะ เนี่ยะเห็นมัย ท่านพระอานนทนะ ทำไมท่านอยู่ใกล้พระพุทธเจ้า ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า ถึงแม้พระองค์แสดงกับคนอื่น ก็ต้องมาเล่ากับพระอานนทว่าแสดงแก่ใคร แสดงธรรมเรื่องอะไร แสดงที่ไหน พระอานนทก็จำ ถึงจำได้มากไป จำได้เยอะ ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าตั้งหลายปีทำไมไม่เป็นพระอรหันต์ แต่บรรลุนิพพานเข้าใจความจริงในสิ่งที่มีจริง ตามความเป็นจริงคือเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วก็ดับไปจริงๆ เนี่ยะ ไม่ได้ฟังจากพระพุทธเจ้านะ แต่ก็เหมือนฟังจากพระพุทธเจ้า เพราะที่ทรงจำแล้วทำตามพระพุทธเจ้านะคือ ท่านปุณณมันตานีบุตร ท่านเห็นจริงแล้ว ท่านเห็นธรรมะในสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนจนประจักษ์แจ้ง ไม่มีกิเลสหลงเหลืออยู่ เวลาท่านกล่าว

ออกมาเนี่ยะ ถึงแม้จะไม่ใช่พระพุทธเจ้ากล่าว พระอรหันต์กล่าวคือคนที่ไม่มีกิเลสเนี่ยะไปกล่าว แต่ตอนนั้นนะท่านพระอานนทก็ยังมียังมีกิเลสอยู่ ยังไม่ได้เป็นโสดาบัน โสดาบันก็ยังมียังอยู่ ยังไม่หมด เพียงแต่ละสักกายะทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพตปรามาส พอได้ฟังธรรม เอ้า! ได้ฟังธรรม ได้สนทนา ธรรมกับท่านปุลณณมานตานีบุตร ท่านได้ดวงตาเห็นธรรม ได้เห็นแจ้งในอริยสัจเป็นครั้งแรก แต่ก็ยังไม่ได้บรรลุนะ เป็นพุทธอุปัฏฐาก จนกระทั่งพระพุทธองค์เนี่ยะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก่อนทำสังคายนาครั้งที่หนึ่ง ท่านก็เร่งความเพียร เราจะเห็นว่าตำรานั้นเขาก็บอกว่า ท่านทั้งเดินจงกรม ทั้งนั่งสมาธิ หรือบางครั้งก็กลัวหลับก็เดินตลอดจนจะรุ่งสางแล้ว จนจะสว่าง ท่านก็เลยดำริในใจว่าจะพักสักหน่อย สงสัยเดินมาเยอะ ก็เลยพักสักหน่อย พอที่นั่งลงเนี่ยะก็เริ่มเอน หลังท่านยังไม่แตะพื้น ศีรษะของท่านก็ยังไม่ถึงหมอน ปรากฏว่าธรรมะก็คือธรรมะ ไม่ใช่พระอานนทหรือไม่ใช่ใครทั้งนั้นนะ ไม่ใช่เรานะ เมื่อเหตุปัจจัยพร้อมในขณะที่ไม่ได้อยู่ในอิริยาบถใดอิริยาบถหนึ่ง ในอิริยาบถทั้งสี่ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่ได้จัดอยู่ในอิริยาบถเหล่านั้น ท่านก็ได้บรรลุนะเป็นพระอรหันต์ เนี่ยะเห็นมัยสิ่งที่มีจริงเนี่ยะไม่ได้เลือกที่นะ ไม่ได้เลือกที่ว่า เอ้! เราจะนอนอยู่เนี่ยะบรรลุนะไม่ได้ก็ไม่ได้บอก ไม่ได้มีบอกไว้อย่างนั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลายถ้าเธอนอนอยู่เนี่ยะเธอไม่ได้บรรลุนะหรือ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ตรัสสอนอย่างนี้เหมือนกัน นั่นละ

■ ขัดเกลามาเรื่อยๆ ■

คือสิ่งที่มีจริงเนี่ยะถ้าเหตุปัจจัยมันพร้อมมันก็เกิดขึ้นได้ละ เกิดขึ้นได้ทุกขณะนั่นแหละ มันเป็นจริงไปได้หมด แต่ถ้าเหตุปัจจัยไม่พร้อมมันก็ยังไม่ได้ มันก็ต้องสะสมไป หรือขัดเกลากันต่อไป หรือพยายามเอาอสังขารความเป็นเราออกไปทีละเล็กละน้อย บ่อยๆ เรื่อยๆ นะ บางครั้งก็เหมือนกับถ้าเราอยากกินไปมันก็ได้ไม่ได้ โบราณเขาบอกว่าทำเหมือนกับคนที่เขาตากไม้ เขาจะมีขวานที่ไว้ตากไม้ หรือขวานที่ไว้ตัดต้นไม้ก็จะเป็นขวานอีกประเภทหนึ่งแต่มันก็มีด้าม มีดเวลาจะตัดจะฟันมันก็มีด้าม จอบเสียม สมัยก่อนนะก็มีด้าม เขาก็ใช้ประโยชน์ เขาก็มุ่งอยู่ที่การฟัน การตาก การขุด แต่ถ้าเรามาดูเนี่ยะ เอ้! รอยที่เขาจับตรงด้ามมีด ด้ามขวานนะเหมือนกับมันบวมลงไป เป็นรอยมือที่กำ ไม่รู้มันสึกไปตั้งแต่เมื่อไหร่ละ มันสึกไปจนเห็นเป็นรอยนิ้วมือที่เราทำไว้ นี่แหละถ้าทำได้มันก็ขัดเกลามาเรื่อยๆ เอาออก เอาออก เวลาที่เราอยาก บางครั้งมันเป็นเราไปไม่รู้ตัวก็มี เพราะมันสะสมมานาน พอมันสะสมมานานปัจจัยมันมีมาก มันก็เหมือนกับ เอ้! เราทำเองหมด สร้างเงื่อนไขขึ้นมาบ่อยๆ อันนี้ก็ฝากไว้เป็นข้อคิดนะ บางครั้งเรามาใหม่เราปฏิบัติ

ใหม่เราก็ค่อยๆ ปรับ อย่าไปพุ่งชนตามโน่นนี่ เพราะธรรมะมันก็อยู่ที่ปัจจุบันขณะนี้แหละ สิ่งที่มีจริงไม่ว่าเราจะยืน เดิน นั่ง นอน อารมณ์ไหนที่เด่นที่ชัด หรือปัจจุบันก็จับให้มันได้ เดียวมันก็จะดีขึ้นเรื่อยๆ นะ บางครั้งเราก็จะไปหาสมาธิ ไปหาสติที่โน่นที่นี้ หาที่นี้ให้เจอก่อน ที่นี้เดี๋ยวนี้ ก็คือปัจจุบันขณะที่รูปที่นามกำลังปรากฏอยู่นี้แหละ เดียวมันก็จะมีจริงนะ ถ้าเจอแล้วเนี่ยะก็เหมือนกับว่า ถ้าพูดภาษาที่ยังมีเราเนี่ยะมันก็เป็นสมบัติ เป็นสมบัติที่เราจับต้องได้ แต่สิ่งที่เราจับต้องได้เนี่ยะมันเหมือนกับที่บอกว่าสัญญา สัญญาอัตตา อัตตสัญญา สัญญาที่จำไว้เพื่อตัวเองนี่แหละนะ มันเป็นสัญญา อย่างจำมาจากพระสูตร จำมาจากพระวินัย จำมาจากพระอภิธรรม หรือจำมาจากครูบาอาจารย์ต่างๆ เนี่ยะ มันก็เป็นส่วนอื่นนะ เป็นความรู้ที่อยู่ในความจำ เป็นความรู้ที่อยู่ในตำรา เหมือนที่เคยพูดบ่อยๆ ว่ามันยังย่อยไม่ได้ ถ้ามันย่อยสลายหมดความมีความเป็นแล้วเนี่ยะ มันจะเป็นสมบัติที่มีจริง ก็คือเป็นมรรคเป็นผลของเราเองนั่นแหละ เป็นสิ่งที่เรารู้จริงๆ เป็นสิ่งที่เรารู้จริงไม่ใช่รู้แค่จำมา หรือรู้แค่ฟังมา หรือรู้แค่ท่องหรือสาธยายอยู่บ่อยๆ แต่ไม่ได้รู้จนละเอียดได้ อย่างเนี่ยะ

ในช่วงต่อไปให้พวกเรานั่งสมาธิต่อสักเล็กน้อยก่อนที่จะแผ่เมตตา พยายามอยู่กับสภาพธรรมที่เป็นปัจจุบันนะ อารมณ์ไหนที่เด่นที่ชัดก็พยายามตามดูรู้ทัน เอ้า! ตั้งใจนะ

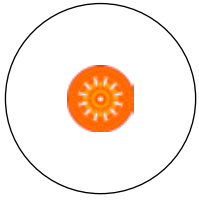
“

สัพเพ ธัมมา อนัตตา

ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา

แม้แต่ธรรมะก็คือเหตุปัจจัย

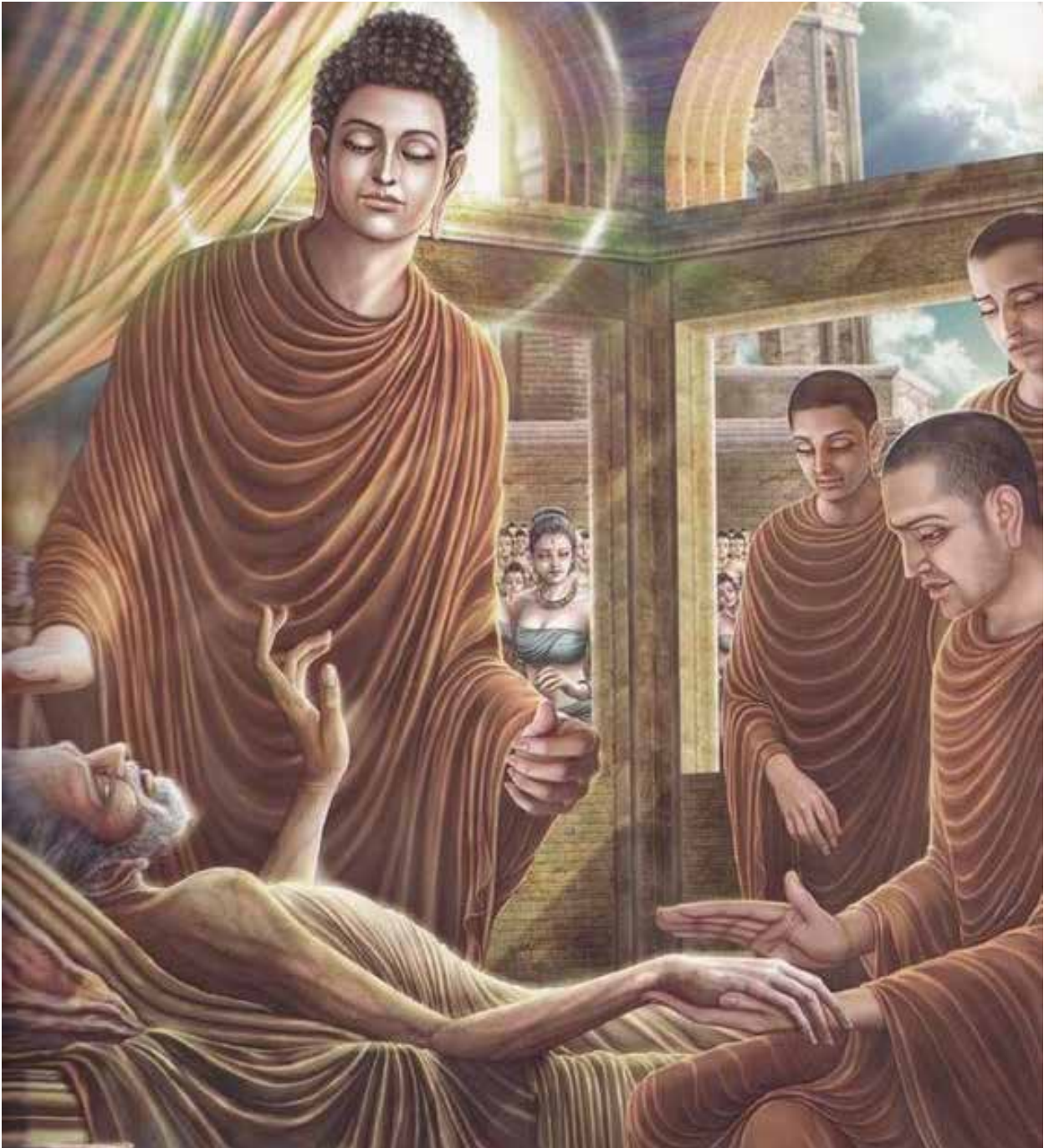
”

นานาสาระจากพระอภิธรรมปิฎก

วงศ์พรรณ.โอ

การปรากฏแห่งความตาย-ตอนจบ

สวัสดิ์คะท่านผู้อ่านที่เคารพรักทุกท่าน พบกันอีกครั้งนะคะ ฉบับที่แล้ว เราได้ไปทำความรู้จักกับเรื่องของคตินิมิตกันไปพอสมควรแล้ว ฉบับนี้เราจะมาต่อกันด้วยเรื่องของปฏิสนธิจิตที่เกิดขึ้นในภพภูมิต่างๆ กันต่อค่ะ

กุศล อกุศล กุณฺณสม และ กุศล อกุศล อุปจิตกุณฺณสม

แต่ก่อนจะไปถึงเรื่องนั้น มีข้อสงสัยว่า ถ้าในมรรณาสันนขณะมีเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น จะเป็นชนกกรรมนำเกิดได้หรือไม่ ในเรื่องนี้ พระพุทธองค์ทรงแสดงเหตุของกุศล อกุศล ที่มีกำลังพอที่จะส่งผลให้เกิดขึ้นในปฏิสนธิกาล และในปวัตติกาลนี้ว่า “กตตฺตา อุปจิตตฺตา” แปลความว่า เพราะได้กระทำกุศล อกุศล ให้เกิดขึ้นแล้ว และให้เจริญขึ้นติดต่อกัน หมายความว่า กุศล อกุศล ที่เกิดขึ้นครั้งแรก ชื่อว่า กุศล อกุศล กตกรรม ส่วนกุศล อกุศล ที่เกิดขึ้นครั้งหลังๆ ต่อเนื่องกัน ชื่อว่า กุศล อกุศล อุปจิตกรรม

ตามธรรมดา กุศล อกุศล ที่เกิดขึ้นครั้งแรก ที่ชื่อว่า กตกรรม นั้น ยกเว้นมหัคคตกุศลกรรมแล้ว กุศล อกุศล กตกรรมอื่นนอกนี้ ไม่มีกำลังพอที่จะส่งผลให้เกิดในปฏิสนธิกาลและในปวัตติกาลได้ กุศล อกุศล อุปจิตกรรมเท่านั้น ที่จะมีกำลังส่งผลให้เกิดได้ในปฏิสนธิกาลและปวัตติกาล ยิ่งถ้ามีความยินดีพอใจต่อกุศล อกุศล อุปจิตกรรมด้วยแล้ว ก็ยิ่งเป็นที่แน่นอนเหลือเกินว่า กุศล อกุศล อุปจิตกรรมนี้ จะต้องได้โอกาสส่งผลในปฏิสนธิกาลและปวัตติกาลได้

สำหรับ กุศล อกุศล ที่ในมรรณาสันนขณะทั้ง ๖ ทวาร (ฉทวาริก) นั้น แม้ความเป็นกตกรรมเกิดขึ้นก็จริง แต่ไม่ได้เข้าถึงความเป็นอุปจิตกรรม ทั้งยังขาดความเป็นอารมณ์ของตัณหา คือความยินดีพอใจในอารมณ์นั้นมิได้เกิดขึ้นด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เมื่อสิ้นสุดแห่งมรรณาสันนวิธแล้ว จิตฺตฺตฺกเกิดขึ้น ฉะนั้น กุศล อกุศล เจตนาที่อยู่ในฉทวาริกมรรณาสันนขณะ จึงเป็นชนกกรรมไม่ได้ นั่นก็คือ กระแสจิตที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้จะตายนั้น มีความเป็นบาปบุญเกิดขึ้นได้ แต่กระแสจิตที่เป็นบาปบุญในเวลาใกล้จะตายนั้น หาได้มีกำลังที่จะส่งผลของกรรมนั้นให้เกิดขึ้นแต่อย่างใดได้ไม่

รูปาวจรภูมิและกรรมนิมิต

เมื่อบุคคลจะไปเกิดในรูปาวจรภูมิ (คือเป็นรูปพรหม) อารมณ์ของรูปาวจรปฏิสนธิ นั้น เป็นกรรมนิมิตที่เป็นบัญญัติโดยเฉพาะ หมายความว่า การเกิดขึ้นของรูปาวจรปฏิสนธิมีอยู่ ๖ ประการ คือ เป็นนามปฏิสนธิ ๕ ประการ ได้แก่ รูปาวจรวิบากจิต ที่เป็นผลของรูปาวจรปฐมฌานกุศล จนถึง รูปาวจรปัญจฌานกุศล และเจตสิกที่ประกอบตามสมควร กับรูปปฏิสนธิ ๑ ได้แก่ ชีวิตนวกกลาป รูปาวจรปฏิสนธิทั้ง ๕ ประการนี้ มุ่งหมายเอาเฉพาะแต่นามปฏิสนธิ ๕ ประการเท่านั้น และนามปฏิสนธิทั้ง ๕ นี้ ย่อมเกิดขึ้นแก่ รูปพรหมบุคคลในรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอสัญญสัตตภูมิ) ในขณะปฏิสนธิกาล

รูปาวจรปฏิสนธิ ๕ เป็นผลของรูปาวจรกุศลฌาน ๕ ตามลำดับ รูปาวจรกุศลฌาน ๕ นี้เป็นครุกรรม คือ กรรมหนัก ที่กรรมอื่นใดไม่สามารถหักห้ามการส่งผลของกรรมชนิดนี้ได้ ฉะนั้น จึงส่งผลปฏิสนธิโดยแน่นอนในรูปภูมิ ๑๕ ตามสมควรแก่กุศลฌาน เพราะการส่งผลของกุศลฌานอันแน่นอนนี้ ก็ต้องมีอารมณ์กัมมัฏฐานที่เกี่ยวข้องด้วยกุศลฌานนั้นๆ เป็นอารมณ์ให้เมื่อใกล้จะตาย ด้วยเหตุนี้ พระอนุรุทธาจารย์ จึงกล่าวว่า นิมิตอารมณ์ ที่จะมีแก่รูปปฏิสนธิ ๕ นั้น จึงมีได้แต่เฉพาะกรรมนิมิตที่เป็นบัญญัติธรรมารมณ์อย่างเดียว อารมณ์ที่เป็นกรรมอารมณ์ หรือคตินิมิตอารมณ์ ย่อมไม่มีแก่รูปปฏิสนธิ ๕ แน่นอน

กรรมนิมิตที่เป็นบัญญัตินี้ ได้แก่ กสิณบัญญัติ ๑๐ อสุภบัญญัติ ๑๐ โภจนาบัญญัติ ๑ อานาปานบัญญัติ ๑ สัตวบัญญัติ ๔ รวม ๒๖ บัญญัติอารมณ์ และอารมณ์เหล่านี้จะเป็นอารมณ์ของรูปาวจรปฏิสนธิ ๕ นั่นคือ มรณาสันนวิถีของผู้ที่จะไปเกิดเป็นพรหมในรูปภูมินั้น จะมีนิมิตอารมณ์หลายอย่างหลายประเภทไม่ได้ คงมีแต่กรรมนิมิตอารมณ์ประเภทเดียว ที่เป็นบัญญัติธรรมารมณ์โดยแน่นอน

อรูปาวจรภูมิและกรรมนิมิต

เมื่อบุคคลจะไปเกิดในอรูปาวจรภูมิ (อรูปพรหม) อารมณ์ของอรูปปฏิสนธิ ก็เป็นกรรมนิมิตที่เป็นมหัคคตะ และบัญญัติ เป็นอารมณ์ ตามสมควรแก่ฌาน เช่นเดียวกับรูปพรหม หมายความว่า การเกิดขึ้นของอรูปาวจรปฏิสนธินี้มี ๔ ประการ ได้แก่ อรูปาวจรวิบากจิต ๔ ที่มีกรรมนิมิตเป็นอารมณ์ เช่นเดียวกับรูปาวจรปฏิสนธิเหมือนกัน แต่กรรมนิมิตของอรูปาวจรปฏิสนธินี้มี ๒ ประการคือ

๑. มหัคคตกรรมนิมิต ได้แก่ อากาสนัญญาตนกุศลฌาน หรือ

อาภิญญายตนกุศลฌาน ที่เคยเกิดแล้วในสันดานแห่งตนในภพก่อน

๒. บัญญัติกรรมนิมิต ได้แก่ กลิณฺณคฺขมาภิมายาสํญญติ และนัตถิภาวบํญญติ
กล่าวคือ

อากาสาณญายตนฌาน มีอารมณ์เป็น กลิณฺณคฺขมาภิมายาสํญญติ

วิญญาณญายตนฌาน “ อากาสาณญายตนกุศลฌาน

อาภิญญายตน “ นัตถิภาวบํญญติ

เนวสัณฺณาสัญญายตนฌาน “ อาภิญญายตนกุศลฌาน

อัสัญญัตตณฺณิและกรสมณินิ

เมื่อบุคคลจะไปเกิดในอัสัญญัตตณฺณิ (เป็นอัสัญญัตตพรหม) นั้น
ชีวิตนวกกลาปนันแหละ ย่อมตั้งอยู่ในความเป็นปฏิสนธิ ฉะนั้น อัสัญญัตตพรหม เหล่านี้
จึงชื่อว่า ผู้มีรูปเป็นปฏิสนธิ หมายความว่า ผู้ที่ได้รูปปัญจฌาน ที่ไม่มีความยินดีพอใจใน
นามธรรม คือ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการเสวยความสุข ความทุกข์ ซึ่งเรียกปัญจฌาน
ชนิดนี้ว่า ปัญจฌานที่สำเร็จด้วยอำนาจสัญญาวิราคภาวนา ฌานลาภบุคคลประเภทนี้ เมื่อ
ตายลงย่อมไปบังเกิดในอัสัญญัตตณฺณิ มีแต่รูปเป็นปฏิสนธิอย่างเดียว ได้แก่ ชีวิตนวกกลาป
ไม่มีนามปฏิสนธิด้วยเลย

ในมรณาสันนวิธีของผู้ที่จะไปเกิดในอัสัญญัตตณฺณินั้น กรรมนิมิตบํญญติ
อารมณ์ ยังคงปรากฏเป็นอารมณ์อยู่ เหมือนมรณาสันนวิธีของผู้ที่จะไปเกิดเป็นพรหมทั้งหลาย
แต่เมื่อตอนปฏิสนธิ คือขณะที่เกิดขึ้นในอัสัญญัตตณฺณิแล้ว กรรมนิมิตอารมณ์นี้ก็ไม่ปรากฏ
และอารมณ์อื่นใดก็ไม่มี เพราะไม่มีนามปฏิสนธิ

ถ้าจะกล่าวโดยสรุปแล้ว อรูปพรหมทั้งหลาย เป็นพวกนามปฏิสนธิ
อัสัญญัตตพรหมมีรูปเป็นปฏิสนธิ ที่เหลือนอกนั้นมี กามบุคคลและรูปพรหมบุคคล
มีรูปและนามปฏิสนธิ

อัสัญญัตตพรหม มีรูปปฏิสนธิอย่างเดียว ได้รูปชั้นอย่างเดียว กล่าวโดย
ภูมิ เรียกว่า เอกโวการภูมิ อรูปพรหมทั้งหลาย มีนามปฏิสนธิอย่างเดียว กล่าวโดยชั้น
ได้ นามชั้น ๔ กล่าวโดยภูมิ เรียกว่า จตุโวการภูมิ ที่เหลือ คือ ผู้ที่เกิดอยู่ใน ๒๖ ภูมิ ได้แก่
กามบุคคล ๑๑ ภูมิ รูปพรหมบุคคล ๑๕ ภูมิ มีรูปและนามเป็นปฏิสนธิ กล่าวโดยชั้นได้ ชั้น
๕ กล่าวโดยภูมิ เรียกว่า ปัญจโวการภูมิ

ความดับแห่งภูมิ

เมื่ออุปพรหมทั้งหลายตายลง จะเกิดเป็นอุปพรหมในภูมิเดียวกันอีกก็ได้ หรือจะเกิดในภูมิเบื้องบนที่สูงกว่าก็ได้ แต่จะไม่เกิดในภูมิที่ต่ำกว่า ถ้าไม่เกิดเป็นอุปพรหม เพราะมิได้เจริญรูปฌานต่อในอุปภูมิที่ตนเกิดอยู่นั้น ก็จะเป็นมนุษย์หรือเทวดาที่มี ติเหตุกปฏิสนธิได้ และที่ว่า จะไม่เกิดในอุปภูมิที่ต่ำกว่า เพราะธรรมดาผู้ที่ไปเกิดเป็น อุปพรหมนั้น ต้องอาศัยรูปาวจรปัญจฌานเป็นบาทเบื้องต้น แต่เกิดความเบื่อหน่ายต่อ รูปฌาน จึงแสวงหาฌานที่ยิ่งขึ้นไป อันได้แก่อากาศาณัญญายตนฌาน ซึ่งเป็นปฐมรูปฌาน และเมื่อเจริญรูปฌานเบื้องบนยิ่งขึ้นไป เป็นวิญญานัญญายตนฌาน อากิญจัญญายตนฌาน เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน โดยลำดับแล้ว ย่อมแสดงว่า เกิดความเบื่อหน่ายในฌานเบื้อง ต่ำ ฉะนั้น เมื่อได้ฌานเบื้องสูงขึ้นไปจนทั้งฌานเบื้องต่ำไปแล้ว ด้วยเหตุนี้ เมื่อตายจากอุป พรหมแล้ว จึงไม่เกิดเป็นอุปพรหมในอุปภูมิที่ต่ำกว่า และแม้ในรูปภูมิใดๆ ก็เกิดไม่ได้ เพราะ อาศัยเหตุที่เกิดความเบื่อหน่ายในรูปฌานมาแล้วนั่นเอง

แต่ถ้าไม่เกิดเป็นอุปพรหมอีก เพราะไม่ได้เจริญรูปฌานต่อในอุปภูมินั้น ย่อมเกิดด้วย ติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ ดวง เป็นมนุษย์หรือเทวดาที่มีปัญญาเกิดพร้อมด้วย ที่เป็น เช่นนี้ เพราะอุปจารภาวนามหากุศล ที่เกิดขึ้นก่อนหน้ารูปฌานนั้น เป็นติเหตุกอกกัฏฐมหา กุศล และในสันดานของอุปพรหมผู้ตายนั้น ไม่มีมหากุศลอื่นที่ประเสริฐกว่าอุปจารภาวนา มหากุศล อุปจารภาวนามหากุศลจึงมีกำลังมาก นำเกิดเป็นติเหตุกปฏิสนธิในกามสุคติภูมิได้

เมื่ออุปพรหมทั้งหลายตายลง จะเกิดในภูมิเบื้องต่ำ ข้าภูมิเดิม ภูมิที่สูง ขึ้นไป หรืออุปภูมิก็ได้ แล้วแต่ฌานที่มีอยู่ และด้วยอำนาจความพอใจในฌาน ที่เรียกว่า นิกันตัตถนา แต่ถ้ารูปฌาน หรือ อนุรูปฌานไม่มี ก็จะเป็นมนุษย์หรือเทวดาที่เป็น ทวิเหตุกบุคคล หรือ ติเหตุกบุคคลก็ได้ แต่จะไม่เกิดเป็นอบายสัตว์ในอบายภูมิ หรือเป็นมนุษย์ เทวดาที่เป็นอเหตุกปฏิสนธิที่เป็นไข่ บ้า บอด หนวก มาแต่กำเนิด ทั้งนี้เพราะบรรดารูปพรหม ทั้งหลาย แม้ว่าจะไม่ได้เจริญรูปฌาน รูปฌานต่อไปก็ตาม แต่การเกิดขึ้นแห่งนิรวณียังไม่มี มีแต่กุศลกรรมเกิดอยู่เป็นส่วนใหญ่ อกุศลกรรม หรือ ทวิเหตุกโสมกกุศลกรรมก่อนๆ ที่จะ นำเกิดให้เป็นอเหตุกปฏิสนธิ จึงยังไม่มีโอกาสที่จะส่งผลได้ จึงมีแต่ติเหตุกปฏิสนธิ หรือ ทวิเหตุกปฏิสนธิ เท่านั้น

เมื่ออสังขยัตตพรหมตายลง ก็ต้องมาบังเกิดในกามภูมิแน่นอน ทั้งนี้เพราะ อสังขยัตตพรหมจติ มีแต่รูปจตุตถอย่างเดียว ไม่มีฌานอยู่แล้ว เมื่อถึงเวลาตาย ก็ต้องมาบังเกิด

ในกามภูมิแน่นอน และการเกิดขึ้นแห่งปฏิสนธิจิตของอสังขยสัตตพรหม ก็เช่นเดียวกับการเกิดขึ้นแห่งปฏิสนธิจิตในกามภูมิของรูปพรหมอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ก็เป็นอันสันนิษฐานได้ว่า ปฏิสนธิจิตที่เกิดจากอสังขยสัตตพรหมจติ คือ การดับครั้งสุดท้ายของชีวิตนวกกลาป ย่อมได้แก่มหาวิบากจิต ๘ ดวง ดวงใดดวงหนึ่งนั่นเอง

*อนึ่ง ที่แสดงว่า รูปพรหม อรูปพรหม ทั้งหลาย เมื่อตายแล้ว ถ้าไม่ได้ฌาน ก็จะกลับมาเกิดในกามภูมินั้น หมายถึง การตายของพรหมปุณฺณเท่านั้น สำหรับพรหมอริยบุคคลทั้งหลาย แม้พรหมโสดาบันบุคคลก็ตาม ย่อมไม่กลับมาเกิดในกามภูมิอีก ทั้งนี้เพราะพรหมอริยะนั้น ไม่มีการเสื่อมจากฌานแต่ประการใด มีแต่จะได้ฌานเบื้องสูงยิ่งขึ้นไปอย่างเดียว

**นอกจากนี้ ก็มีพระบาลีแสดงไว้ว่า พรหมอริยบุคคลทั้งหลาย ที่ไปเกิดในยอถภูมิทั้ง ๓ คือ เวหฬผลาภูมิ อภินิฏฐาภูมิ และ เนวสัญญานาสัญญาตนภูมิ ย่อมไม่ไปเกิดในภูมิอื่นอีก

***สุทธาวาสพรหมทั้งหมด ก็ไม่เกิดซ้ำภูมิที่ตนเคยเกิดอยู่ และไม่เกิดในภูมิที่ต่ำกว่าค่ะ

เมื่อมนุษย์และเทวดาที่เป็นดิเหตุกปฏิสนธิตายลง ถ้าได้ฌาน ก็สามารถเกิดในพรหมภูมิทั้ง ๒๐ ภูมิได้ มีทั้งนามปฏิสนธิ รูปปฏิสนธิ หรือทั้งนามรูปปฏิสนธิ แล้วแต่ฌานที่ได้ และภาวะของปุณฺณ หรือ อริยบุคคล ถ้าไม่ได้ฌาน ก็จะเกิดในกามภูมิทั้ง ๑๑ ภูมิได้ โดยเกิดเป็นเทวดา มนุษย์ หรืออบายสัตว์ มี สัตว์นรก เปรต อสุรกาย ดิรัจฉาน และมีปฏิสนธิเป็น ดิเหตุกปฏิสนธิ ทวิเหตุกปฏิสนธิ อเหตุกปฏิสนธิ แล้วแต่กุศล อกุศลกรรมที่ตนทำไว้ได้โอกาสส่งผล

เมื่อมนุษย์และเทวดาที่เป็นทวิเหตุกปฏิสนธิ หรือ อเหตุกปฏิสนธิตายลง ย่อมเกิดได้เฉพาะในกามภูมิ ๑๑ เท่านั้น ทั้งนี้เพราะบรรดาบุคคลเหล่านี้ แม้ที่เกิดเป็นมนุษย์ เทวดา จะมีโอกาสได้เจริญสมณภาวนา หรือ วิปัสสนาภาวนาก็ตาม แต่ก็มีอาจสำเร็จฌาน มรรคผล นิพพานได้ ดังนั้น คงเป็นแต่ปุณฺณที่เกิดได้ในกามภูมิอยู่ตามเดิม และถ้าทำอกุศลกรรมไว้มาก ก็ย่อมส่งผลให้เกิดในอบายภูมิได้

เมื่อสัตว์นรก เปรต อสุรกาย ดิรัจฉาน ที่ปฏิสนธิด้วยอเหตุกปฏิสนธิตายลง อบายสัตว์ต่างๆ ไม่มีสติปัญญาที่จะเจริญสมณะ หรือ วิปัสสนาได้ อย่างดีก็มีเพียงความเมตตา กรุณา ไม่เบียดเบียนกันมากนัก ดังนั้นเมื่อตายลง ก็คงหนีจากการเกิดในกามภูมิ ๑๑ ไปไม่ได้

ภวังคจิตและอุตัจฉิต

นอกจากปฏิสนธิจิต ที่เป็นจิตนำเกิดแล้ว ยังมีจิตอีก ๒ ชนิด คือ ภวังคจิต คือ จิตที่รักษาภพของสิ่งมีชีวิต และอุตัจฉิต คือ จิตที่เคลื่อนจากภพ พระอนรุทธาจารย์กล่าวไว้ว่า

“ปฏิสนธิจิตนั้นถือเอาอารมณ์ของปฏิสนธิจิตที่เกิดในภพใหม่นั้นเอง”

แล้วก็กลับเป็นจิตที่เรียกว่า กระแสภวังค์เกิดอยู่ตลอดจนถึงจุติแล้วก็ดับลง หมายความว่า จิตที่เกิดขึ้นหลังจากปฏิสนธิดับลงแล้ว คงได้แก่ภวังคจิตเท่านั้นที่เกิดสืบทอดกันไป เว้นแต่จะรับอารมณ์ใหม่ในปัจจุบันภพนี้ ภวังคจิตจะขาดไปชั่ววິถิจิตหนึ่งๆ นอกนั้น เป็นภวังคจิตเสมอไป ภวังคจิตที่เกิดขึ้นนี้ เมื่อกล่าวโดย ภูมิ ชาติ สัมปยุต เวทนา หรือสังขาร ก็เหมือนกันกับปฏิสนธิจิตทุกประการ กล่าวคือ ปฏิสนธิจิตเป็นกามาวจร ภวังคจิตก็เป็นกามาวจร เป็นสเหตุกวิบาก หรือ อเหตุกวิบาก ภวังคจิตก็เป็นสเหตุก หรือ อเหตุกวิบากเช่นเดียวกัน ถ้าเป็นญาณสัมปยุต ภวังคจิตก็เป็นญาณสัมปยุต ถ้าเกิดพร้อมด้วยความโสมนัส ภวังคจิตก็เป็นโสมนัส ถ้าเป็นอสังขาริก ภวังคจิตก็เป็นอสังขาริกเหมือนกัน

ถ้าปฏิสนธิจิต มีกุศล อกุศลกรรมเป็นอารมณ์ ภวังคจิตที่เกิดอยู่ตลอดภพ ก็มีกุศล อกุศลกรรมเป็นอารมณ์เช่นเดียวกัน

ถ้าปฏิสนธิจิต มีกรรมนิมิตรูปารมณ หรือ สัททารมณ เป็นอารมณ์ ภวังคจิตที่เกิดอยู่ตลอดภพนั้น ก็มีกรรมนิมิตนั้นๆ เป็นอารมณ์เช่นเดียวกัน

ถ้าปฏิสนธิจิต มีคตินิมิตรูปารมณ หรือ สัททารมณ เป็นอารมณ์ ภวังคจิตที่เกิดอยู่ตลอดภพนั้น ก็มีคตินิมิตนั้นๆ เป็นอารมณ์เช่นเดียวกัน ความเป็นไปแห่งภวังคจิตก็มีอารมณ์เหมือนกับปฏิสนธิจิตนั้น นับแต่ปฏิสนธิของผู้ที่เกิดในภพใหม่ดับลงจนถึงจุติจิต

การเกิดขึ้นแห่งวิบากและกัมมชรูปตลอดภพหนึ่งๆ นั้นแหละ เป็นตัวการอันสำคัญในภพหนึ่งๆ ของสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้น เมื่อวิบากจิตเกิดขึ้นโดยความเป็นปฏิสนธิเรียบร้อยแล้ว ก็หาได้ยุติเพียงเท่านั้นไม่ วิบากจิตยังต้องเกิดอีกต่อไป โดยการเปลี่ยนเป็นภวังค์ ภวังคจิตนี้ย่อมเกิดขึ้นได้เพียงในขณะที่วິถิจิตยังไม่เกิดขึ้นเท่านั้น เมื่อวິถิจิตเกิดขึ้นแล้ว ภวังคจิตก็ต้องพักไป

การเกิดขึ้นแห่งภวังคจิตในขณะที่วິถิจิตยังไม่เกิดขึ้น หาใช่ภวังคจิตจะเกิดขึ้นเพียง ๒-๓ ขณะเท่านั้นไม่ แต่เป็นการเกิดขึ้นอย่างมากมายดุจกระแสน้ำเทียว

การเกิดขึ้นแห่งวิบากและกัมมชรูปตลอดภพหนึ่งๆ นั้นแหละ เป็นตัวการอันสำคัญในภพหนึ่งๆ ของสัตว์ทั้งหลาย

ภวังคจิตในระหว่างวิจิตเกิด

การที่สัตว์ทั้งหลายมีความรู้สึกว่าได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส ถูกต้องสัมผัส และนึกคิดเรื่องราวต่างๆ ได้นั้น ล้วนเป็นการทำงานของจิตที่เกิดขึ้นวิธีรับอารมณ์ทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อกล่าวโดยธรรมาธิษฐานกันว่า วิจิตนั้นแหละเป็นผู้เห็น ผู้ได้ยิน ตลอดจนเป็นผู้คิดนึกต่างๆ ไม่ใช่สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้เห็น ผู้ได้ยิน หรือผู้นึกคิด และขณะนั้นก็ไม่ใชภวังคจิตเป็นผู้เห็น ผู้ได้ยิน หรือผู้คิดนึกอย่างใด แต่ในขณะที่กำลังเห็น กำลังได้ยิน กำลังฟัง กำลังอ่านหนังสือ หรือกำลังคิดนึกอยู่นั้น ในเวลานั้นภวังคจิตก็เกิดคั่นสลักกันไป ในระหว่างวิจิตหนึ่งๆ ด้วยหาใช่มีแต่วิจิตเกิดขึ้นติดต่อกันไปอย่างเดียวไม่ ทั้งนี้เพราะวิจิตที่เกี่ยวกับการเห็น การได้ยิน การคิดนึกเหล่านี้เป็นขวนจิต ที่ทำกิจในการเสพอารมณ์ชั่วขณะหนึ่งๆ แล้วต้องมีภวังคอันเป็นตัวมโนทวารเกิดขึ้นสลักกันไป จะมีวิจิตเกิดขึ้นติดต่อกันอย่างไม่ขาดสาย เหมือนอยู่ในสมบัติวิธิไม่ได้ เพราะกระแสนจิตยังต้องเปลี่ยนแปลงอ่อนไหวไปตามกามารมณ์นั้นๆ อยู่

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า วิจิตที่มีขณะเป็นมาตรฐาน และมีภวังคจิตสลักอยู่นั้น ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอันเป็นบุคคลาธิษฐาน ประกอบกิจการงานต่อกันและกันได้ ส่วนในสมบัติวิธิ มีจำนวนขณะถือเป็นมาตรฐานไม่ได้ และไม่มีภวังคจิตเกิดสลัก ย่อมทำความเข้าใจในเรื่องราวอันเป็นบุคคลาธิษฐานไม่ได้ ภวังคจิตก็ไม่มีความรู้สึกต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเห็น การได้ยิน ตลอดจนการคิดนึกเหมือนกัน โดยจะเห็นได้จากเวลาอนหลับสนิท ขณะนั้นวิจิตไม่เกิด คงเกิดแต่ภวังคจิตอย่างเดียว และภวังคจิตก็รับแต่อารมณ์เก่าในภพก่อน ไม่รับอารมณ์ใหม่ในปัจจุบันภพ ฉะนั้นเมื่อหลับสนิทแล้ว จึงไม่อาจรับรู้เรื่องราวใดๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัจจุบันภพทั้งสิ้น

กล่าวได้ว่า ในภพหนึ่งๆ ของสัตว์ทั้งหลาย ปฏิสนธิจิต เกิดขึ้นในเบื้องต้นแห่งภพ ภวังคจิต เกิดขึ้นท่ามกลางแห่งภพ และจุติจิต เกิดในเบื้องปลายแห่งภพ ทั้ง ๓ อย่างนี้ มีสภาพเป็นอย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกันก็ได้

มีพระบาลีแสดงไว้ว่า หลังจากจุติจิตดับลงแล้ว จิตทั้งหลายมีปฏิสนธิจิตเป็นต้น

ก็เกิดขึ้น สืบต่อกันไป หมุนเวียนตั้งภพชาติขึ้น เป็นไปตามลำดับหน้าที่แห่งปฏิสนธิ ภวังค์ จุตติ จุจจักรรถอันหมุนไปฉนั้นนั้น หมายความว่า ความเป็นไปแห่งนามธรรม คือ จิต เจตสิก ของ ปุถุชน และ พระเสกขบุคคลทั้งหลาย หลังจากจุตติจิตดับแล้ว ย่อมมีความเป็นไปอย่างนี้ เวียน วายตายเกิดอยู่ในภพภูมิต่างๆ ไม่รู้จักจบสิ้น อยู่ในสังสารวัฏอันยาวไกล ส่วนพระอรหันต์ทั้งหลาย หลังจากจุตติจิตดับลงแล้ว ความเป็นปฏิสนธิ ภวังค์ จุตติ ไม่มีอีก เป็นการดับสิ้นไป และไม่มีการกลับมาเกิดอีก

พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า การเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์ เพราะเมื่อมีการเกิด ก็จะมี การแก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศกเสียใจ มีความทุกข์กาย ทุกข์ใจ ความพลัดพรากจากคนที่รัก ของที่รัก ความประสบกับสิ่งที่ไม่น่าพอใจ ทุกข์ทั้งหลายเหล่านี้ จะคงอยู่กับเราไปตลอด เมื่อเราจะต้องเกิดอีก ถ้าเราไม่ยากจะทุกข์ พระพุทธองค์ก็ทรงสอนทางพ้นทุกข์ คือทางพ้นจากสังสารวัฏนี้ไว้ โดยมีแนวทางปฏิบัติว่า ผู้มีปัญญาเป็นปกติ คือผู้ที่ปฏิสนธิด้วยไตรเหตุทั้งหลาย (ติเหตุกปฏิสนธิ) มีความประพฤติชอบ ปฏิบัติชอบ มีการรักษาศีล บำเพ็ญอุตุงค์ เจริญสมาธิมาเป็นเวลานาน พิจารณาเห็นแจ้งถึงความเป็นไปแห่งจิตและเจตสิกว่า เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่อยู่ในบังคับบัญชา จะได้บรรลุพระนิพพาน อันเป็นธรรมที่ไม่ตาย โดยมรรคญาณ ผลญาณ อันถอนเครื่องผูกมัด คือตัดหาเสียได้แล้ว จักเข้าถึงพระนิพพานอันสงบ ตัดขาดจากสังขารธรรมทั้งปวง จนในที่สุดบรรลุอรหัตตผล เป็นพระอรหันต์ ก็จะไม่ต้องเกิดอีก กระทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ หลุดพ้นออกจากสังสารวัฏนี้ได้ในที่สุด

ก็เป็นอันว่าเรื่องราวเกี่ยวกับความตาย ก็ได้มาถึงที่สุดแล้ว แต่เราท่านทั้งหลาย ยังมีภาระ กิจของการเกิดมาในภพชาติ คือการทำให้ที่สุดแห่งทุกข์ ให้สามารถหลุดพ้นออกจากสังสารวัฏ ไม่ต้องเกิดอีกต่อไป หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความตายกันบ้างแล้ว เพื่อจะได้เตรียมตัวเสียแต่เนิ่นๆ หมั่นทำความดี สร้างสมบุญกุศลไว้ เมื่อเวลานั้นมาถึง เราจะได้มีบุญกุศลเป็นที่พึ่ง เมื่อเราจะต้องเกิดอีก ก็จะได้เป็นเหตุเป็นปัจจัย เป็นที่อาศัยให้ได้เกิดในสุคติภูมิ เพื่อจะได้ไปบำเพ็ญบารมีกันต่อไป เพื่อทำให้ที่สุดแห่งทุกข์ คือการไม่ต้องเกิดอีกนั่นเอง

ฉบับหน้าจะพาท่านผู้อ่านไปรู้จักกับภพภูมิทั้งหลายในสังสารวัฏ เพื่อว่าเราท่านทั้งหลายที่ยังต้องเกิดอีก จะได้เลือกภพภูมิที่ตนเองต้องการจะไปเกิดกันนะค่ะ ขอความ สวัสดิ มีสุขภาพแข็งแรง และเจริญในธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงมีแต่ท่านผู้อ่าน ที่เคารพทุกท่านค่ะ พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

หมายเหตุ: เรียบเรียงจากคู่มือการศึกษา พระอภิธรรมัตถสังคหะ ปริจเฉทที่ ๕
วิถีมุตตสังคหวิภาค โดย นายวรรณลธิธิ ไวทยะเสวี มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

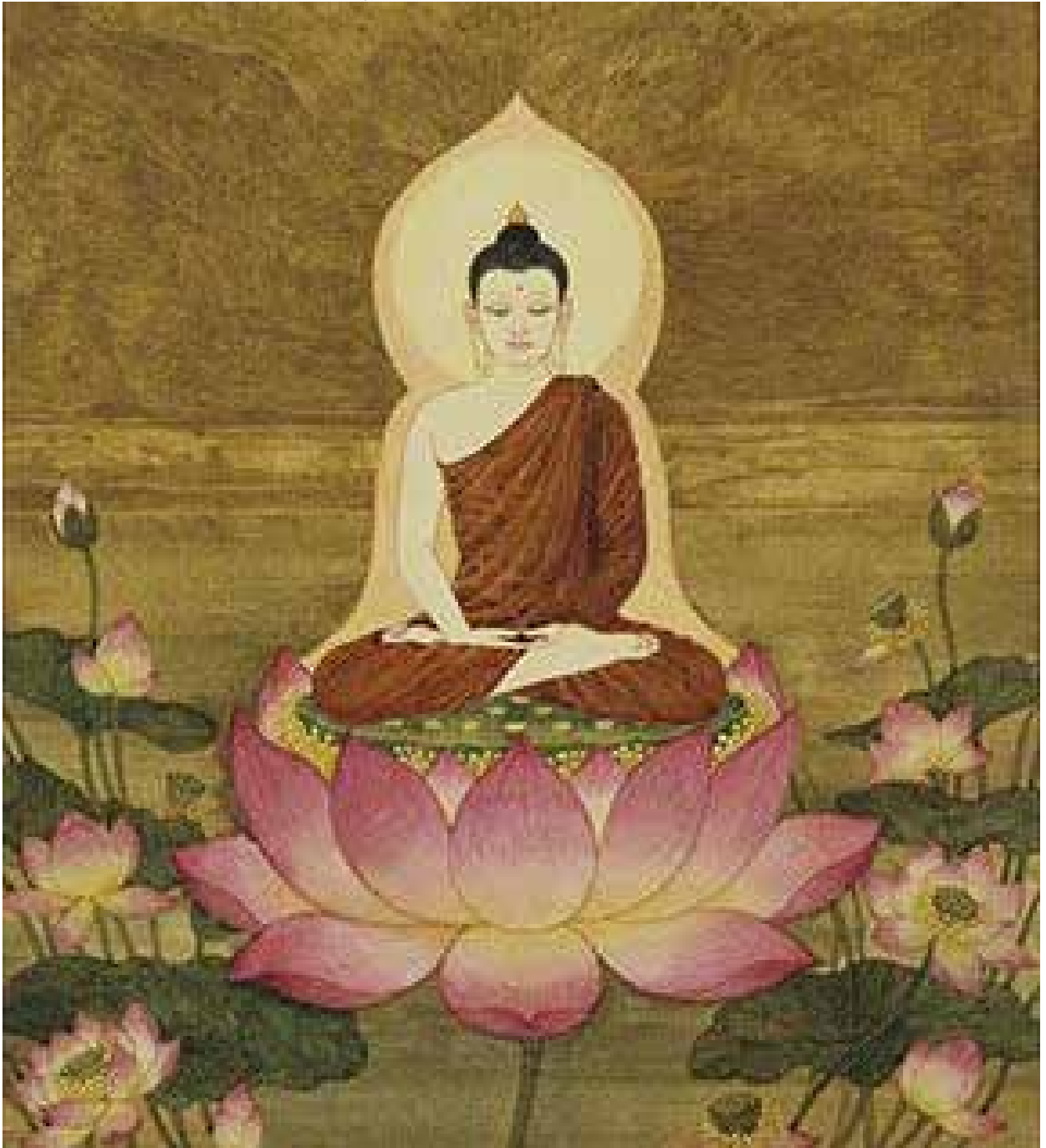

พระธรรมจากหลวงพ่อใหญ่

พระอาจารย์ใหญ่ ดร. ภัททนต์ อาสภมหาเถระ

วิปัสสนาทีปนีฎีกา ตอนที่ ๓

จากหนังสือ วิปัสสนาทีปนีฎีกา โดย หลวงพ่อใหญ่ฯ ดร. ภัททนต์อาสภมหาเถระ

กัมมัญฐานปริโอเลกที่ ๙
ในอภิธรรมมัตถลังคหอรรณกถา
(ต่อจาก วิปัสสนาทีปนีฎีกา ตอนที่ ๒ ใน อาสภสสาร ฉบับที่ ๕๒)

ความต่างกันระหว่าง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา กับ
อนิจจลักษณะ ทุกขลักษณะ อนัตตลักษณะ

คำว่า อนิจจังและทุกขังทั้งสองนี้ ได้แก่ สังขตธรรม คือ รูป-นาม ชันธ ๕ ที่เป็น
ปรมาณ้อย่างเดียว คำว่า อนัตตา นั้น ได้แก่ สังขตธรรมและอสังขตธรรม คือ รูป-นาม ชันธ ๕
นิพพาน บัญญัติ ซึ่งเป็นไปในธรรมทั้งหมด ดังนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเทศนาว่า
สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา สพฺเพ สมฺมา อนตฺตา. ดังนี้

ส่วนคำว่า อนิจจลักษณะ ทุกขลักษณะ อนัตตลักษณะ นั้น ได้แก่ อาการบัญญัติ
คือ ความเป็นไปแห่งรูป-นาม, ชันธ ๕, นิพพาน, บัญญัติ หาใช่เป็นตัวละคราจะ ปรมาณ และเป็น
สัททบัญญัติ, อตถ-บัญญัติแต่ประการใดไม่ ฉะนั้น

อาการบัญญัติของรูป-นาม ชันธ ๕ ก็ได้แก่ อาการที่ดับไปสิ้นไปนั่นเอง
อาการบัญญัติของนิพพาน ก็ได้แก่ อาการที่ไม่มีการเกิดดับ มีแต่ความสงบจาก
กิเลส, ชันธ ๕ ทั้งปวง

อาการบัญญัติของสัททบัญญัติและอตถบัญญัติ ก็ได้แก่ อาการที่ไม่มีความ
เกิดดับและไม่มีสภาวะองค์ธรรมรับรอง เพียงแต่เป็นไปตามคำที่สมมุติกันขึ้น และเป็นไปตาม
รูปร่าง, สันฐาน, ส่วนสัดของมหาภูตรูปนั้น

ดังนั้น เมื่อสรุปลงแล้วก็คงได้ความว่า คำว่า อนิจจังและอนิจจลักษณะ นั้นเป็น
คนละอย่าง คือ อนิจจัง ไม่ใช่เป็น อนิจจลักษณะ และ อนิจจลักษณะ ก็ไม่ใช่เป็น อนิจจัง
ทุกขังและทุกขลักษณะ อนัตตาและอนัตตลักษณะ ก็คงเป็นไปในทำนองเดียวกันนี้ อุปมา
เหมือนกับคำที่กล่าวไว้ว่า บุรุษไป (ปุริโส คจฺจติ) ในที่นี้ คำว่า บุรุษ ได้แก่ “ร่างกาย” คำว่า ไป
ได้แก่ “กิริยาอาการของบุรุษที่กำลังยกเท้า” กำลังก้าวเท้า ดังนั้น บุรุษจึงไม่ใช่เป็นอาการไป
ไปก็ไม่ใช่บุรุษ เพียงแต่อาศัยอยู่ในตัวบุรุษ บุรุษนั่ง บุรุษยืน บุรุษนอน ก็เช่นเดียวกัน

เหตุที่คำว่า อนิจจัง กับ อนิจจลักษณะ มีความแตกต่างกันดังที่กล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้น ท่านพระมหาพุทธโฆษาจารย์จึงได้แสดงไว้ในวิสุทธิมรรคอรุณกถาว่า

อนิจจัง

อนิจฺจนฺติ ชนฺธปญฺจํ กสฺมา อุปาทวยญฺญตฺตภาววา หุตฺวา อภาวโต วา.

รูป-นาม ชันธ ๕ ชื่อว่า อนิจจัง เพราะว่ามี การวิปริตผิดแปลกเปลี่ยนไป โดยความเกิดดับ หรืออีกนัยหนึ่ง เพราะมีแล้วไม่มี คือเกิดขึ้นแล้วก็สูญสิ้นดับไปไม่มีเหลือ

อนิจจลักษณะ

อุปาทวยญฺญตฺตํ อนิจฺจลกฺขณํ หุตฺวา อภาวสงฺขาโต วา อาการวิกาโร.

ความเกิดขึ้น เสื่อมไป และเป็นอย่างอื่น ชื่อว่า อนิจจลักษณะ หรืออีกนัยหนึ่ง อาการวิการที่เกิดขึ้นแล้วก็สูญสิ้นดับไปไม่มีเหลือ ชื่อว่า อนิจจลักษณะ

ทุกขัง

วิสุทธิมรรคอรุณกถากล่าวว่า- ยถา นิจจัง ตํ ทุกฺขชฺเติ วจฺนโต ปน ตทฺเหว ชนฺธปญฺจํ ทุกฺข์ กสฺมา อภินฺหปฺปฏิปฺพนา.

รูป-นาม ชันธ ๕ นั้นแหละชื่อว่า ทุกขัง สมดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ว่า สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์ เพราะรูป-นาม ชันธ ๕ ถูกเบียดเบียนบีบคั้นอยู่เนืองๆ โดยความเกิดและความดับ

ทุกขลักษณะ

อภินฺหปฺปฏิปฺพนา กาโร ทุกฺขลกฺขณํ

อาการถูกเบียดเบียนบีบคั้นอยู่เนืองๆ ชื่อว่า ทุกขลักษณะ

อนัตตา

วิสุทธิมรรคอรุณกถากล่าวว่า - ยํ ทุกฺข์ ตทฺหนตฺตาติ ปน วจฺนโต ตทฺเหว ชนฺธปญฺจํ จกํ อนตฺตา. กสฺมา อวสวตฺตตนโต

นาม-รูป ชันธ ๕ นั้นแหละชื่อว่า อนัตตา สมดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ว่า สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เพราะรูป-นาม ชันธ ๕ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้ใดทั้งสิ้น

อนัตตลักษณะ

อวสวตฺตตนากาโร อนตฺตลกฺขณํ

อาการที่ไม่เป็นไปในอำนาจบังคับบัญชาของผู้ใด ชื่อว่า อนัตตลักษณะ

เหตุผลในคำว่าอนัตตามีองค์ธรรมไม่เท่ากัน

คำว่า สฬเพ ธมฺมา อนตฺตา ได้แก่ รูปนาม, ชันธ ๕, นิพพาน, บัญญัติ กับ คำว่า ตเทว ขนฺธปญฺจกํ อนตฺตา ได้แก่ รูปนาม, ชันธ ๕ ทั้งสองบทนี้ล้วนแต่เป็นพุทธภาษิตทั้งสิ้น แต่แล้วองค์ธรรมไม่เหมือนกัน การเป็นดังนี้ ก็เพราะเนื่องมาจากการแสดงธรรมเทศนาของ พระพุทธองค์ทรงมุ่งหมายเป็นคนละแง่ คือ สฬเพ ธมฺมา อนตฺตา ทรงแสดงในแง่ที่จะให้พุทธบริษัททั้งหลายได้ทราบถึงสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลก ไม่ว่าจะเป็นปรมาต্মหรือบัญญัติ ล้วนแต่เป็นอนัตตาทั้งสิ้น

ส่วน ตเทว ขนฺธปญฺจกํ อนตฺตา นั้น ทรงแสดงรูป-นาม ชันธ ๕ ที่เป็นอารมณ์ของวิปัสสนาญาณประการเดียว เหตุนั้น คำว่า อนัตตา ที่อยู่ในบททั้งสองจึงได้้องค์ธรรมไม่เท่ากัน

(* โปรดติดตาม วิปัสสนาที่ปณีฎีกา ตอนที่ ๔ ใน อาสภสสาร ฉบับที่ ๕๔)

อนิจจัง	≠	อนิจจลักษณะ
รูป-นาม ชันธ ๕ ชื่อว่า อนิจจัง เพราะจะมีการวิปริตผิดแปลกเปลี่ยนแปลงไปโดยความเกิดดับ หรืออีกนัยหนึ่ง เพราะมีแล้วไม่มี คือเกิดขึ้นแล้วก็สูญ สิ้นดับไปไม่มีเหลือ		ความเกิดขึ้น เสื่อมไป และเป็นอย่างอื่น อาการวิการที่เกิดขึ้นแล้วก็สูญสิ้นดับไปไม่มีเหลือ ชื่อว่า อนิจจลักษณะ
ทุกขัง	≠	ทุกขลักษณะ
รูป-นาม ชันธ ๕ นั้นแหละชื่อว่า ทุกขัง สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์ เพราะรูป-นาม ชันธ ๕ ถูกเบียดเบียนบีบคั้นอยู่เนืองๆ โดยความเกิดและความดับ		อาการถูกเบียดเบียนบีบคั้นอยู่เนืองๆ ชื่อว่า ทุกขลักษณะ
อนัตตา	≠	อนัตตลักษณะ
รูป-นาม ชันธ ๕ นั้นแหละชื่อว่า ทุกขัง สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตาเพราะรูป-นาม ชันธ ๕ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้ใดทั้งสิ้น		อาการที่ไม่เป็นไปในอำนาจบังคับบัญชาของผู้ใด ชื่อว่า อนัตตลักษณะ

ปกิณกะธรรม

กนฺตาโก ภิกขุ,ดร.

ประสบการณ์ การปฏิบัติศาสนกิจ ของพระธรรมทูต

พระโสณะและพระอุตระ สมนกฺขของพระเจ้าอโศกมหาราชมาขึ้นฝั่งสุวรรณภูมิที่เมืองทวาย: มุลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์

คำปรารภ

ปกิณกะธรรมวันนี้จะขอแนะนำประสบการณ์ การปฏิบัติศาสนกิจของพระธรรมทูตสายต่างประเทศซึ่งไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดพุทธวิหารอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์มาแล้วสู่กันฟัง เพื่อให้เกิดภาพ มองเห็นว่าพระธรรมทูตสายต่างประเทศไปปฏิบัติศาสนกิจอย่างไร นี่เป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ของผู้เขียนเอง ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจว่า ความเป็นพระธรรมทูตมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ชัดเจนที่สุดก็ช่วงที่พระพุทธองค์ทรงส่งพระสาวกออกไปประกาศพระศาสนาอย่างเป็นทางการ ณ ปาอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี โดยมีพระสงฆ์ที่ไปเป็นพระธรรมทูต จำนวน ๖๐ รูป รวมทั้งพระพุทธองค์เองด้วยเป็น ๖๑ จากนั้นก็มีการให้บรรพชาและอุปสมบทกุลบุตรผู้เลื่อมใสศรัทธาเข้ามาขอบวช และออกเผยแผ่พระพุทธานุศาสน์อย่างกว้างขวางต่อมาจนถึงยุคของพระเจ้าอโศกมหาราชที่ส่งพระธรรมทูตออกไปเผยแผ่ถึง ๙ สาย สายที่ ๘ นำโดยพระโสณะและพระอุตตระ เป็นหัวหน้าคณะมายังดินแดนสุวรรณภูมิ ปัจจุบันก็ยังไม่ได้ข้อสรุปว่าเป็นที่ใด เพียงสันนิษฐานกันว่า เป็นประเทศในคาบสมุทรอินโดจีน เช่น พม่า ไทย ลาว และกัมพูชา เป็นต้น

WS=SSSUN

การเป็นพระธรรมทูตจะต้องมีอุดมการณ์ตามพระบรมพุทโธวาทที่ประทานไว้ในเบื้องต้นว่า “จะระณะ ภิกขเว จาริกัง พะหุชนะหิตายะ พะหุชนะสุขายะ โลกานุกัมปายะ ฯลฯ แปลเป็นใจความว่า เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเป็นต้น” พระธรรมทูตสายต่างประเทศจึงไปปฏิบัติหน้าที่ตามพระพุทธพจน์นี้ อย่างเสียสละด้วยแรงศรัทธาและปัญญาเพื่อสืบสานงานของพระพุทธองค์ และงานของคณะสงฆ์ไทยที่ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินงานโดยวิทยาลัยพระธรรมทูตและกองวิเทศสัมพันธ์สำนักงานอธิการบดีร่วมกันจัดโครงการฯ ดังนั้น ความหมายของ “พระธรรมทูต” ในที่นี้ จึงหมายถึงพระสงฆ์ที่ผ่านการอบรมในโครงการอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ของวิทยาลัยพระธรรมทูต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้ว จะได้รับประกาศนียบัตร ที่สามารถนำไปประกอบการขอทำพาสปอร์ต (Official Passport) ถือเป็นสิทธิพิเศษที่ได้รับ ในฐานะทูตของพระพุทธเจ้า หรือทูตทางธรรมที่ทางราชการและคณะสงฆ์ไทยมอบให้

ฉะนั้น ผู้เขียนเมื่อผ่านการฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศแล้ว จึงต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และมหาวิทยาลัยฯ แม้บางรูปที่ยังไม่พร้อมที่จะเดินทางก็ถือว่าเป็นการเตรียมตัวไว้ให้พร้อม หรือบางรูปยังไม่มีวัดที่จะไปก็ยืมรอนหนังสือขอตัวเพื่อประกอบการทำพาสปอร์ตราชการและปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในประเทศก็มีส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่เดินทางไปต่างประเทศตามวัตถุประสงค์

ศาสนกิจ

เคยมีการตั้งคำถามจากหลายท่านว่า ไปอยู่ต่างประเทศไปทำอะไรบ้าง? ก่อนอื่นต้องขอบอกก่อนว่า การไปต่างประเทศ นั่นคือไปในสถานที่ภูมิภาคที่ไม่ใช่แผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของเรา ถ้าจะไปเพื่อแสวงหาความสุข ความสะดวก สบายเหมือนอยู่บ้านเราเองนั่นคิดผิด ในฐานะที่ผู้เขียน คือ พระมหายงยุทธ กนตาโภ, ดร. เป็นพระธรรมทูตสายต่างประเทศ รุ่นที่ ๒๒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำวิทยาลัยพระธรรมทูต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เคยไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดพุทธวิหาร อัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ (๒๐๑๖) - ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ (๒๐๑๖) เป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตลอดพรรษา กาล และเคยเดินทางไปศึกษาดูงานพระธรรมทูตสายต่างประเทศในอเมริกา และประเทศต่าง ๆ ในยุโรป และแถบเอเชีย จึงได้เห็นความแตกต่างของแต่ละประเทศ ถือว่าเป็นประสบการณ์เพื่อนำมาประกอบการปฏิบัติงานด้านพระธรรมทูต จึงอยากจะเล่าถึงภารกิจในการไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อไปถึงก็จวนเข้าพรรษาพอดี มีพระจำพรรษาอยู่ด้วยกันจำนวน ๕ รูป ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากประธานสงฆ์วัดพุทธวิหาร หลัก ๆ มีดังนี้

๑. นำทำวัตร สวดมนต์ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานประจำวัน
๒. นำสาธุชนที่มาทำบุญช่วงเช้า เจริญพระพุทธคุณและบทธาปามี ๓๐ ทัก্ত ประจำวัน
๓. นำปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในคอร์สปฏิบัติสำหรับชาวเนเธอร์แลนด์ ประจำทุกวันพุธ เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.
๔. นำปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในคอร์สปฏิบัติสำหรับชาวไทย จัดให้มีทุก ๆ ต้นเดือนเป็นเวลา ๓ วัน ๒ คืน
๕. ร่วมกิจกรรมพระธรรมทูตสัญจรไปในชุมชนตามเมืองต่าง ๆ
๖. ร่วมกิจกรรมเทศมหาชาติประจำปีของวัด รับหน้าที่เทศกัณฑ์จุลพน

๗. ร่วมกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ แจกของใช้ที่จำเป็นแก่เด็ก ๆ
ในบ้านพักสงเคราะห์เด็ก
๘. ร่วมกิจกรรมเยี่ยมชมศึกษาสถานปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของชาวเนเธอร์แลนด์ที่
เปิดสอนมานานแล้ว
๙. ร่วมกิจกรรมพัฒนาบริเวณรอบ ๆ วัดและรักษาความสะอาดภายใน ประจำวัน
๑๐. ได้รับมอบหน้าที่ให้รวบรวมจัดทำบทสวดถวายพระไตรปิฎก พระสูตรต่าง ๆ
มีมหาสติปัฏฐานสูตร เป็นต้น เข้าเล่ม
๑๑. วันว่างเดินจงกรม ปฏิบัติวิปัสสนาเป็นการส่วนตัว ณ สวนธรรมชาติและห้อง
กรรมฐาน
๑๒. ต้อนรับญาติโยมที่มาทำบุญประจำวัน ดูแลว่าอะไรที่ขาดเหลือ เตรียมไว้ให้พร้อม
ในการปฏิบัติหน้าที่แต่ละกิจกรรมก็จะมีพระสงฆ์ร่วมด้วยช่วยกันอยู่ ๒-๓ รูป แต่
บางกิจกรรมที่ท่านไม่ถนัด ท่านก็จะไปทำหน้าที่อื่น ๆ แทน

ภาพประกอบ: <https://learningpune.org>

เกร็ด: พระเจ้าอโศกมหาราชยังทรงส่งสมณะทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ทั้งในประเทศอินเดียและนอกประเทศ โดยแบ่งเป็น 9 สาย
โดยเฉพาะสายที่ 8 นำโดยพระโสณะและพระอุตตระ
เป็นสมณะทูตมาเผยแผ่ที่สุวรรณภูมิ

เรื่องเล่าจากพระสูตร

กนฺตาโก ภิกขุ

สาเหตุทำให้คนเกิดมาต่างกัน

ขอความสุขสวัสดิ์ จงมีแก่ทุกท่าน ขอให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตในท่ามกลางสถานการณ์ที่ยังไม่ปกติเนื่องจากยังอยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid 2019) และยังมีการกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์โอไมครอน (Omicron) ซึ่งน่ากลัวมากกว่าเดิมอีก ทุกอย่างจงผ่านพ้นไปด้วยดี ขอให้ทุกท่านจงปราศจากโรคภัย ไข้เจ็บตลอดไป

ในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๔ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๖ อังคุตตรนิกาย ทสก-เอกาทสก นิบาตพระพุทธเจ้าได้ตรัสหลักสำหรับนำมาพิจารณาแบบทำความเข้าใจกับสิ่งที่มนุษย์ผู้เกิดมาแล้วจะหลบหลีกหนีไม่พ้น นั่นคือ “อภินิหารเวกขณธรรมสูตร” ให้นำมาพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า “เรามีความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความพลัดพรากจากของรัก ความมีกรรมเป็นของตน ไม่มีใครพ้นไปได้ ฯลฯ” นอกจากทำความเข้าใจและอยู่กับความจริงนี้อย่างไม่ประมาท ทั้งหมดทั้งมวลไม่ใช่เรื่องความบังเอิญ หรือดลบันดาล แต่มันคือหลักความจริงที่ล้วนมีสาเหตุที่ยากจะเข้าใจ เราจึงเชื่อในพระปัญญาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าไว้เป็นสรณะ ในพระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๖ มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงบุคคลว่า “บางคนเกิดมามีโรคน้อย บางคนมีโรคมามาก เพราะอะไร? ในพระสูตรที่ชื่อว่า “จุฬกัมมวิภังคสูตร” พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องนี้ไว้ชัดเจนว่าสิ่งต่าง ๆ มีสาเหตุความเป็นมา มีสิ่งหนึ่งเป็นสมุฏฐานให้เกิดอีกสิ่งหนึ่งตามมาเป็นปัจจัยของกันและกัน (อัญญมัญญปัจจัย) จึงนำมาศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับสมุฏฐานของโรคภัย ไข้เจ็บ ที่ไม่ใช่แค่สาเหตุในปัจจุบันหรือความบังเอิญ แต่มีสาเหตุหรือสมุฏฐานที่เกิดจากผลกรรม คือ การกระทำ ที่เคยกระทำไว้ในอดีต เพื่อจะได้เกิดความรู้เป็นปัญญาและเป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติในยุคนิวนอร์มอลเช่นปัจจุบัน

เรื่องราวมีอยู่ว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี เขตพระนครสาวัตถี มีหนุ่มคนหนึ่ง ชื่อ สุภมาณพ โตทยะบุตร ได้เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าถึงที่ประทับ กล่าวสนทนาปราศรัยกับพระพุทธเจ้าพอคุ้นเคยกันแล้วจึงนั่งลง ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า “ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ อะไรเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้มนุษย์ทั้งหลายที่เกิดมาแล้ว ปรากฏว่ามีความหยาบ(เลว) และความประณีตแตกต่างกัน คือบางคนปรากฏว่ามีอายุสั้น บางคนมีอายุยืน บางคนมีโรคภัยไข้เจ็บมากมาย บางคนมีโรคน้อย บางคนมีผิวพรรณทราม บางคนมีผิวพรรณงดงาม บางคนมีศักดาน้อย บางคนมีศักดามาก บางคนมีโศคน้อย (ยากจน) บางคนมีโศกมาก (ร่ำรวย) บ้างก็เกิดในสกุลต่ำ บ้างก็เกิดในสกุลสูง บางคนก็ไร้ปัญญา บางคนมีปัญญา ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ทำไมมนุษย์ทั้งหลายถึงเป็นเช่นนั้น (เป็นไปได้ว่าความเชื่อเดิมของสุภมาณพผู้นี้ เคยเชื่อในเรื่องเทพเจ้าผู้ดลบันดาล หรือพระผู้

สร้างสรรค์สิ่ง ตามความเชื่อของสังคมในยุคนั้น แต่เหตุไฉนจึงคลั่งคลั่งหรือสร้างมนุษย์มาไม่เหมือนกัน)

พระพุทธเจ้าท่านจึงตรัสว่า “ดูกรมาณพ สัตว์ทั้งหลายมีกรรม (การกระทำ) เป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม (เหมือนผู้สืบทอดมรดกกรรม) มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตแตกต่างกัน ฯ พระพุทธเจ้าท่านตรัสย่อเท่านั้น สุภมาณพ ไม่เข้าใจ จึงขอร้องให้พระพุทธเจ้าได้อธิบายขยายความรายละเอียดต่อ พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าดูกรมาณพ ถ้าอย่างนั้น เธอจงตั้งใจฟัง จงใส่ใจให้ดี”

สาเหตุอายุสั้น

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้ จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นผู้มักทำชีวิตสัตว์ให้ตกลง (ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต) เป็นคนเหี้ยมโหด มีมือเปื้อนเลือด หมกมุ่นในการประหารชีวิต ขาดความเมตตาเอ็นดูในเหล่าสัตว์มีชีวิต เมื่อเขาตายไปจะเข้าถึงอบาย (สถานที่ที่ปราศจากความเจริญ) ทุกคติ (สถานที่ที่เกิดแล้วมีแต่ความทุกข์) วินิบาต (มีแต่การเข่นฆ่า ทำลายกัน) นรก เพราะการกระทำที่เขาจงใจประพฤติดังเป็นนิสัยนั้น และเขายังยินดีพอใจในพฤติกรรมอยู่อย่างนั้น หากเขาตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ดังกล่าว ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ จะเกิด ณ ที่ใด ๆ ก็ตาม เขาจะเป็นคนมีอายุสั้น ๆ (ความจริงที่เราได้พบเห็น คือ บางคนเกิดมาตาย ตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ หรือบางคนเกิดมาแค่ไม่กี่นาที ชั่วโงง หรือข้ามวันก็ตาย บางคนอายุยังน้อย ยังหนุ่มก็มีอันเป็นไป)

สาเหตุอายุยืน

ดูกรมาณพ ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม ละเว้นจากปาณาติบาต (งดเว้นจากฆ่าสัตว์ตัดชีวิต) เป็นผู้เว้นขาดจากปาณาติบาต วางอาชญา วางศาสตราได้ มีความละอายต่อบาป มีความเอ็นดูเมตตาต่อสัตว์ อนุเคราะห์เกื้อกูลในสรรพสัตว์อยู่เนือง ๆ เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ (สถานที่ที่มีแต่ความสุข ความเจริญ) เพราะเขาได้สมาทาน ประพฤติกรรมดีไว้อย่างนี้ หากตายไป ยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ จะเกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง ก็จะเป็นคนมีอายุยืน เพราะปฏิบัติ (ทางประพฤติดัง) ที่เป็นไปเพื่อมีอายุยืนนั้น

สาเหตุขี้โรค

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นผู้มิปรกติ เปียดเบียน สัตว์จนเป็นนิสัย ด้วยฝ่ามือ ด้วยก้อนดิน ด้วยท่อนไม้ หรือด้วยศาสตราอื่น ๆ เมื่อเขาตายไป

จะเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก เพราะผลแห่งการกระทำนั้น ที่เขาจงใจสมาทาน ดำเนิน ประพฤติจนเป็นนิสัยอย่างนั้น แต่ถ้าหากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ จะเกิด ณ ที่ใดๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีโรคมากสารพัดโรค เพราะพฤติกรรมชอบ เบียดเบียนสัตว์

สาเหตุสุขภาพดีมีโรคน้อย

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นผู้ที่มีปรกติไม่เบียดเบียนสัตว์ ด้วยฝ่ามือ ด้วยก้อนดิน ด้วยท่อนไม้ หรือศาสตรา เขาตายไปจะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะผลของการกระทำนั้น อันเขาสั่งสม สมาทานประพฤติไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเป็นมนุษย์อีก เกิด ณ ที่ใดๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีโรคน้อย ดูกรมาณพ ทางดำเนิน (ปฏิบัติ) เป็นไปเพื่อมีโรคน้อยนี้ คือ เป็นผู้ที่มีปรกติไม่เบียดเบียนสัตว์ ด้วยฝ่ามือ ก้อนดิน ท่อนไม้ หรือศาสตรา ฯ

สาเหตุผิวพรรณงาม

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นคนมักโกรธ มากด้วยความแค้นเคือง ถูกเขาว่าเล็กน้อยก็ขัดใจ โกรธเคือง พยาบาท มาดร้าย แสดงความโกรธ ความร้าย และความขี้ใจน้อย ให้ปรากฏ เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก เพราะผลแห่งพฤติกรรมนั้น อันเขาให้สั่งสมพรั่งพร้อมสมาทานไว้เป็นพฤติกรรมอย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ถ้ามาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีผิวพรรณงาม

สาเหตุผิวพรรณงาม

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นคนไม่มักโกรธ ไม่มากด้วยความแค้นเคือง แม้ถูกเขาว่ามากก็ไม่ขัดใจ ไม่โกรธเคือง ไม่พยาบาท ไม่มาดร้าย ไม่ทำความโกรธ ความร้าย และความขี้ใจน้อยให้ปรากฏ คือไม่แสดงอาการอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเลย อุดใจข่มใจอยู่ได้ เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะกรรมนั้น อันเขาให้พรั่งพร้อม สมาทานไว้อย่างนี้ หากตายไป ยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีผิวพรรณดีน่าเลื่อมใส เพราะมีปฏิบัติ (พฤติกรรม ดำเนิน) เป็นไปเพื่อเป็นผู้ที่น่าเลื่อมใสนี้ คือ เป็นคนไม่มักโกรธ ไม่มากด้วยความแค้นเคือง ถูกเขาว่ามากก็ไม่ขัดใจ ไม่โกรธเคือง ไม่พยาบาท ไม่มาดร้าย ไม่ทำความโกรธ ความร้าย ความขี้ใจน้อยให้ปรากฏ คือไม่แสดงอาการให้เห็น ฯ

สาเหตุเกิดมามีศักดิ์น้อย

ดูกรรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม มีใจริษยา ย่อมริษยา มุ่งร้าย ผูกใจอิจฉาในลาภสักการะ ความเคารพ ความนับถือ การไหว้ และการบูชาของผู้อื่น (บุคคลประเภทนี้ไม่มีใจมูทิตายินดีกับคนอื่นที่ทำดีหรือได้ดี มีแต่จิตที่อิจฉาริษยาเป็นเจ้าเรือน) เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงอบาย ทุกติวินิบาต นรก เพราะผลกรรมนั้น อันเขาให้พรังพร้อม สมทานไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุกติวินิบาต นรก ถ้ามาเป็นมนุษย์เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีศักดิ์น้อย (ฐานะต่ำต้อยด้อยค่า) ดูกรรมาณพ ปฏิบัติไปเพื่อมีศักดิ์น้อยนี้ คือ มีใจริษยา ย่อมริษยา มุ่งร้าย ผูกใจอิจฉาในลาภสักการะ ความเคารพ ความนับถือการไหว้ และการบูชาของผู้อื่น ฯ

สาเหตุเกิดมามีศักดิ์มาก

ดูกรรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นผู้มิใ้ใจไม่ริษยา ย่อมไม่ริษยา ไม่มุ่งร้าย ไม่ผูกใจอิจฉาในลาภสักการะ ความเคารพ ความนับถือ การไหว้ และการบูชาของผู้อื่น เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงสุคติ โลกสวรรค์ เพราะผลกรรมนั้น อันเขาสั่งสมให้พรังพร้อม สมทานไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเป็นมนุษย์เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง ก็จะเป็นคนมีศักดิ์มาก ฯลฯ

สาเหตุมีโภคะน้อย

ดูกรรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม ย่อมไม่เป็นผู้ให้ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่อาศัย เครื่องตามประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงอบาย ทุกติวินิบาต นรก เพราะผลกรรมนั้น อันเขาได้สั่งสมให้พรังพร้อม สมทานประพติไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุกติวินิบาต นรก ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีโภคะน้อย

สาเหตุมีโภคะมาก

ดูกรรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม ย่อมเป็นผู้ให้ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่อยู่อาศัย เครื่องตามประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เพราะกรรมนั้น อันเขาให้พรังพร้อม สมทานไว้อย่างนี้ หากตายไป ไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีโภคะมาก

สาเหตุเกิดมามีสกุลต่ำ

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นคนกระด้าง เย่อหยิ่ง (ไม่มีคารวะธรรม) ย่อมไม่กราบไหว้คนที่ควรกราบไหว้ ไม่ลูกรับคนที่ควรลูกรับ ไม่ให้อาสนะแก่คนที่สมควรให้ ไม่ให้ทางแก่คนที่สมควรให้ทาง ไม่สักการะคนที่ควรสักการะ ไม่เคารพคนที่ควรเคารพ ไม่นับถือคนที่ควรนับถือ ไม่บูชาคนที่ควรบูชา เขาตายไป จะเข้าถึงอบาย ทุคติวินิบาต นรก เพราะผลกรรมนั้น อันเขาได้สั่งสมให้พร้อม สมทานประพฤติไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนเกิดในสกุลต่ำ เพราะผลแห่งการกระทำนั้น อันเขาได้สั่งสมบ่มเพาะให้พร้อม สมทานประพฤติไว้อย่างนี้

สาเหตุเกิดมามีสกุลสูง

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นคนไม่กระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง (มีคารวะธรรม) ย่อมกราบไหว้คนที่ควรกราบไหว้ ลูกรับคนที่ควรลูกรับ ให้อาสนะแก่คนที่สมควรให้ ให้ทางแก่คนที่สมควรให้ทาง สักการะคนที่ควรสักการะ เคารพคนที่ควรเคารพ นับถือคนที่ควรนับถือ บูชาคนที่ควรบูชา เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะผลของการกระทำนั้น อันเขาได้สั่งสมให้พร้อม สมทานประพฤติไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะมีสกุลสูง เพราะผลแห่งการกระทำนั้น อันเขาได้สั่งสมบ่มเพาะให้พร้อม สมทานประพฤติไว้อย่างนี้

สาเหตุมีปัญญาน้อย

ดูกรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม ไม่เคยเข้าไปหาสมณะ หรือพราหมณ์แล้วสอบถามว่า อะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล อะไรมีโทษ อะไรไม่มีโทษ อะไรควรเสพ อะไรไม่ควรเสพ อะไรเมื่อทำแล้วไม่เกื้อกูล นำพาประสบทุกข์สิ้นกาลนาน หรือว่า อะไรเมื่อทำแล้วมีเพื่อประโยชน์เกื้อกูล นำพาประสบความสุขสิ้นกาลนาน เมื่อเขาตายไป ก็ จะเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก เพราะผลแห่งการกระทำนั้น ที่เขาสั่งสมบ่มเพาะไว้ให้พร้อม สมทานประพฤติไว้อย่างนี้ ถ้าหากตายไปยังไม่เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง ก็จะเป็นคนมีปัญญาทึบ (น้อย เป็นมิฉฉาทิณฺณิ)

สาเหตุมีปัญญามาก

ดูกรรมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตาม เป็นผู้เข้าไปหาสมณะ หรือพราหมณ์แล้วสอบถามว่า อะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล อะไรมีโทษ อะไรไม่มีโทษ อะไรควรเสพ อะไรไม่ควรเสพ อะไรเมื่อทำแล้ว เป็นไปเพื่อไม่เกื้อกูล นำพาประสบทุกข์สิ้นกาลนาน หรือว่าอะไรเมื่อทำแล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขสิ้นกาลนาน เมื่อเขาตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะผลการกระทำนั้น อันเขาได้สั่งสมบ่มเพาะให้พร้อม สมทานประพบัติไว้อย่างนี้ หากตายไปยังไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง จะเป็นคนมีปัญญามาก

สรุปสาเหตุทำให้คนเกิดมาต่างกัน

ดูกรรมาณพ ด้วยประการฉะนี้แล

* ปฏิปทา (ทางดำเนิน หรือ พฤติกรรม) เป็นไปเพื่อมีอายุสั้น ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีอายุสั้น ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีอายุยืน ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีอายุยืน

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อควมมีโรคมก ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีโรคมก ปฏิปทาเป็นไปเพื่อควมมีโรคน้อย ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีโรคน้อย

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีฉิพพรัตนทราม ย่อมนำเข้าไปสู่ความเป็นคนมีฉิพพรัตนทราม

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อเป็นผู้มีฉิพพรัตนนำเลื่อมใส ย่อมนำเข้าไปสู่ความเป็นคนนำเลื่อมใส

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีศักดาน้อย ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีศักดาน้อย ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีศักดามาก ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีศักดามาก

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีโภคะน้อย ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนมีโภคะน้อย ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีโภคะมาก ย่อมนำเข้าไปสู่ความเป็นคนมีโภคะมาก

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อเกิดในสกุลต่ำ ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนเกิดในสกุลต่ำ ปฏิปทาเป็นไปเพื่อเกิดใน สกุลสูง ย่อมนำไปสู่ความเป็นคนเกิดในสกุลสูง

* ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีปัญญาทราม ย่อมนำเข้าไปสู่ความเป็นคนมีปัญญาทราม ปฏิปทาเป็นไปเพื่อมีปัญญามาก ย่อมนำเข้าไปสู่ความเป็นคนมีปัญญามาก

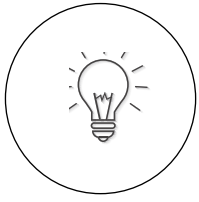
ดูกรรมาณพ สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตฯ แตกต่าง ๆ กันดังนี้แลฯ

เมื่อพระผู้มีพระภาคอย่างนี้ตรัสแล้ว สุภมาณพ โตทยยุบุตร ได้กราบทูลพระพุทธเจ้าว่า “แจ่มแจ้งนักพระเจ้าข้า แจ่มแจ้งแล้วพระเจ้าข้า พระโคตมผู้เจริญ ทรงประกาศธรรมโดยแจ่มชัด ทุกด้านทุกมุม ไม่มีปิดบังเปรียบเหมือนหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือ ตามประทีปในที่มืด ด้วยหวังว่าผู้มีตาดีจักมองเห็นรูปได้ฉะนั้น ข้าพระองค์ขอถึงพระโคตมผู้เจริญ พระธรรม และพระภิกษุสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอพระโคตม จงทรงจำข้าพระองค์ว่าเป็นอุบาสก ผู้ถึงสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ฯ

จากเรื่องราวของพระสูตรที่นำมาให้อ่านนี้ เป็นเรื่องราวที่บ่งบอกถึง กรรม คือ การกระทำ เป็นสาเหตุแห่งความดีหรือความไม่ดีทั้งหลายดังกล่าวนมา ที่ผู้มีปัญญาและศรัทธา ในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย พึงน้อมนำเข้ามาเป็นแนวทางปฏิบัติ (ปฏิบัติ) สมาทาน ไว้ อันจะนำพาไปสู่สันติสุข ในชีวิตทั้งในปัจจุบัน อนาคต และสัมปรายภพ ที่เราทุกคนไม่สามารถ หลีกเลียงหลบหลีกได้ ขอความเป็นผู้มีปัญญาสัมมาทิฐิ จงมีแก่ทุกท่านในทุกภพ ทุกชาติเทอญ....

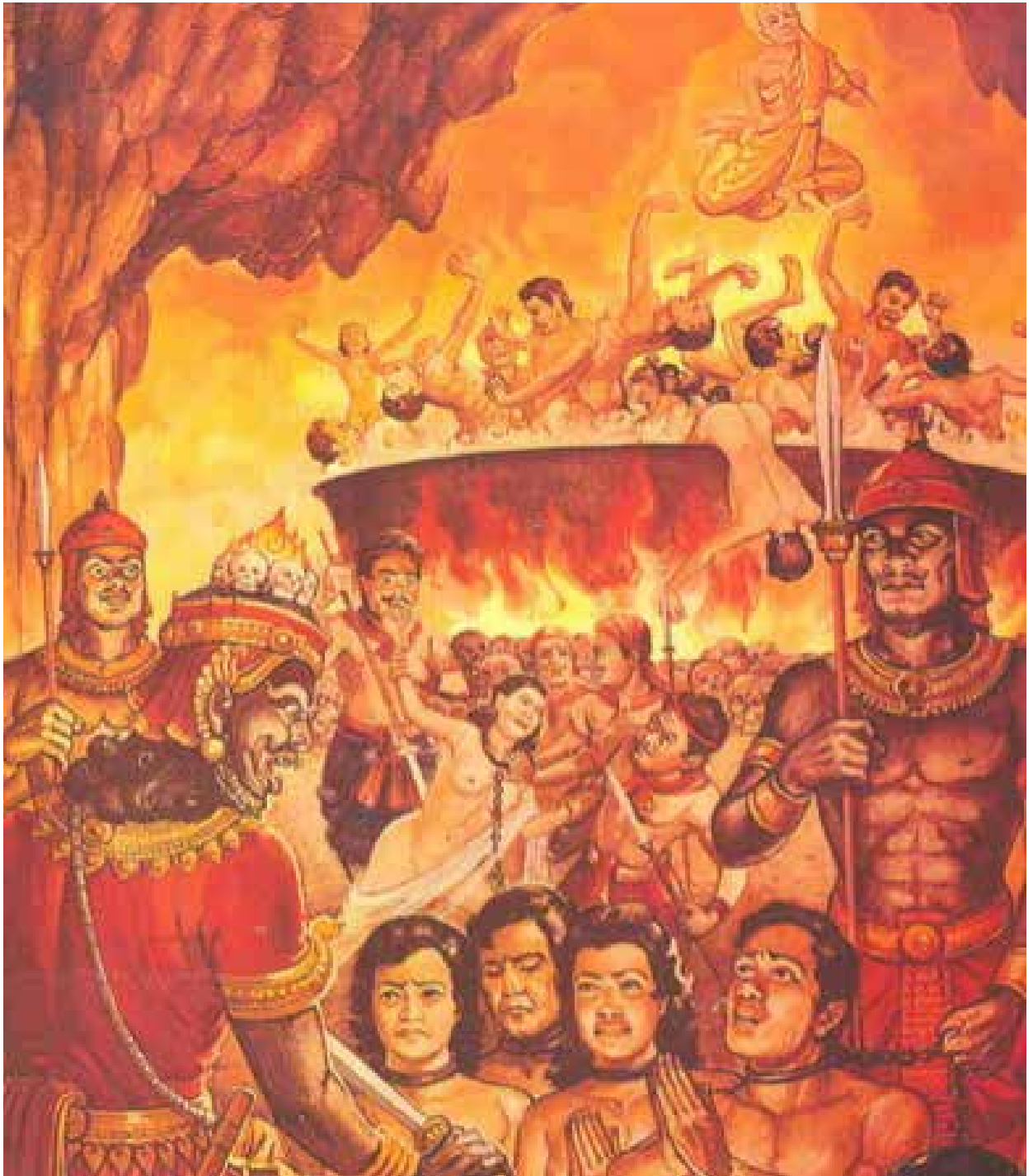
ภาพประกอบ: Their Home - Mohammed Shajahan (Chittagong, Bangladesh / April 2020)

ธรรมะน่ารู้

(ที่มา: ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธัมมัตถสังคหฎีกา วิมุตตสังคหะ)

ภพภูมิ ๓๑ ตอนที่ ๘ - นรกภูมิ ตอนที่ ๕

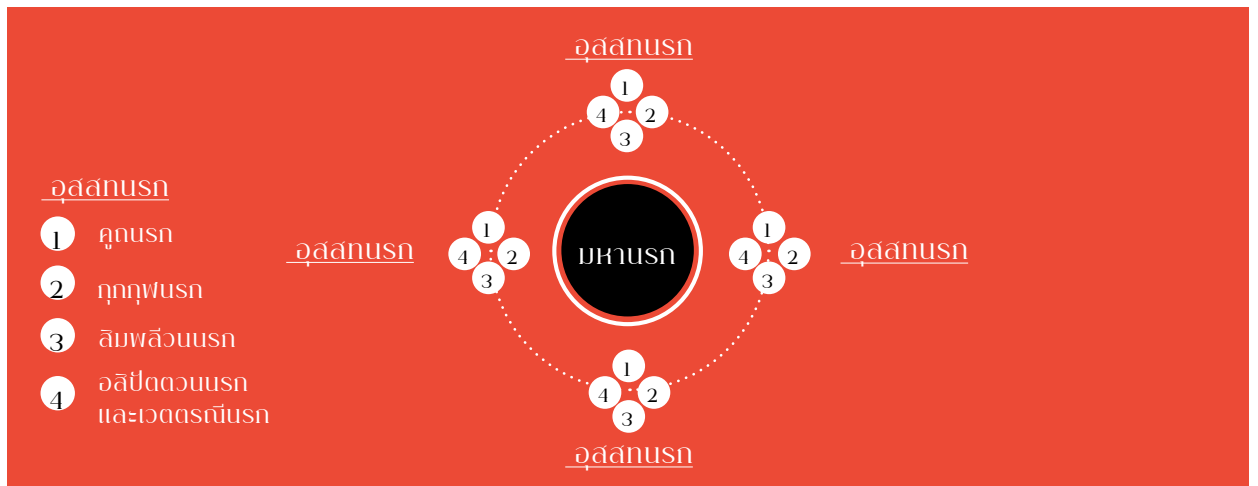
ចុះឈ្មោះ ៥ បុរស

ได้แก่ ๑. คุณนรก ๒. กุกกุฬนรก ๓. สิมพลีวนนรก
๔. อลีปิตตวนนรก ๕. เวตตรณีนนรก

สำหรับการจัด อุสสทนรก เป็น ๔ ขุม ในบรรดาอุสสทนรกทั้ง ๕ นั้น
ให้นับ *อลิปิตตวณนรก* และ *เวตตรณีนรก* รวมกันเป็นขุมเดียว จึงนับได้เป็น ๔ ขุม

ในที่นี้ คำว่า *อุสสท* แปลว่า มีมาก ดังมีวจนัตถะว่า
อุสฺสึทนต์ติ นานาทุกฺขา เอเตถาคี สฺสทา
 ทุกข์คือความลำบากต่าง ๆ มีมากในนิรยภูมินี้ จึงชื่อว่า *อุสสท*,

ในมหารก ๘ นั้นมหารกขุมหนึ่ง ๆ มี อุตสทรก ๑๖ ขุม เป็นบริวาร
 ฉะนั้น อุตสทรกทั้งหมดจึงมี ๑๒๘ ขุม
 ที่นับเป็น ๑๒๘ นี้ นับโดยทิศทั้ง ๔ คือ
 ในทิศหนึ่ง ๆ มี อุตสทรก ทิศละ ๔ = ๑๖ ขุมเล็ก x ๘ ขุมใหญ่ = ๑๒๘
 ถ้านับโดยทิศทั้ง ๘ แล้ว ในมหารกขุมหนึ่ง ๆ
 มีอุตสทรกเป็น บริวารขุมละ ๓๒ ขุมเล็ก = ๓๒ ขุมเล็ก x ๘ ขุมใหญ่ = ๒๕๖ ขุม
อุตสทรก ๑๒๘ ขุม เรียกว่า จุฬนรก ก็ได้

อุสสทนรก ซึ่งเป็นนรกขุมเล็ก ๆ นั้น ตั้งอยู่แห่งเดียวกันกับมหานรกก็มี ตั้งอยู่ตามป่า ภูเขา มหาสมุทร แม่น้ำคงคา ทวีปเล็กๆ และเกาะที่ไม่มีคนอยู่ก็มี

อุสสทนรก ๕ ขุม มีโดยลำดับดังนี้ คือ

๑. อุณฺณUSก

อวิจิเมหา ปมุตตปิ อมุตตปิ เสสปปาปิโน

ปัจจนฺติ ปุติเก คุเถ ตสฺสเสว สมฺนนฺตเร.

สัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่

ถึงแม้จะพ้นจากอวิจิเมหานรกแล้ว ก็ยังไม่หลุดพ้นโดยสิ้นเชิง ยังต้องเสวยทุกข์ต่อไป

คือยังถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกอุจจากระเนาที่อยู่ติดต่อกับอวิจิเมหานรคนั่นเอง

๒. กุกกุลาUSก

ปุติคุถา ปมุตตปิ อมุตตปิ เสสปปาปิโน

ปัจจนฺติ กุกกุเล อุณฺเห ตสฺสเสว สมฺนนฺตเร.

สัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่

ถึงแม้พ้นจากนรกอุจจากระเนาแล้ว ก็ยังไม่หลุดพ้น ยังต้องเสวยทุกข์ต่อไป

คือถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกขี้เถ้าร้อน ซึ่งตั้งอยู่ติดต่อกับคุณรคนั่นเอง

๓. ลิมพลิวUSก

กุกกุลมหา ปมุตตปิ อมุตตปิ เสสปปาปิโน

ปัจจนฺติ ลิมพลีทาเย ตสฺสเสว สมฺนนฺตเร.

สัตว์นรกทั้งหลายที่มีอกุศลกรรมเหลืออยู่

ถึงแม้พ้นจากนรกขี้เถ้าร้อนแล้ว ก็ยังไม่หลุดพ้น ยังต้องเสวยทุกข์ต่อไป

คือถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกป่าไม้จ้าว ซึ่งตั้งอยู่ติดต่อกับกุกกุลนรคนั่นเอง

๔. อสิปัตตวนุสก

สิมพลิมหา ปมุตตปิ อมุตตปิ เสสปปาปิโน

ปปจจนฺติ อสิปัตเต ตสฺเสว สมณนฺตเร.

สัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่

ถึงแม้พ้นจากนรกป่าไม้จ้าวแล้ว ก็ยังไม่หลุดพ้น ยังต้องไปเสวยทุกข์ต่อไป
คือถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกป่าไม้ใบดาบ ซึ่งตั้งอยู่ติดต่อกับสิมพลินนรกนั่นเอง

๕. เวตตรณีนุสก

อสิปัตตปิ ปมุตตปิ อมุตตปิ เสสปปาปิโน

ปปจจนฺติ ชาโรทเก ตสฺเสว สมณนฺตเร.

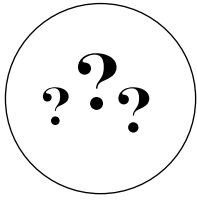
สัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลเหลืออยู่

ถึงแม้พ้นจากนรกป่าไม้ใบดาบ ก็ยังต้องเสวยทุกข์
คือถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกแม่น้ำเค็มที่มีหวายหนาม
ซึ่งตั้งอยู่ติดต่อกับอสิปัตตวนนรกนั่นเอง

อุสสณฺส ๘ ขุม ที่มาในโลภบัญญัติปกรณ

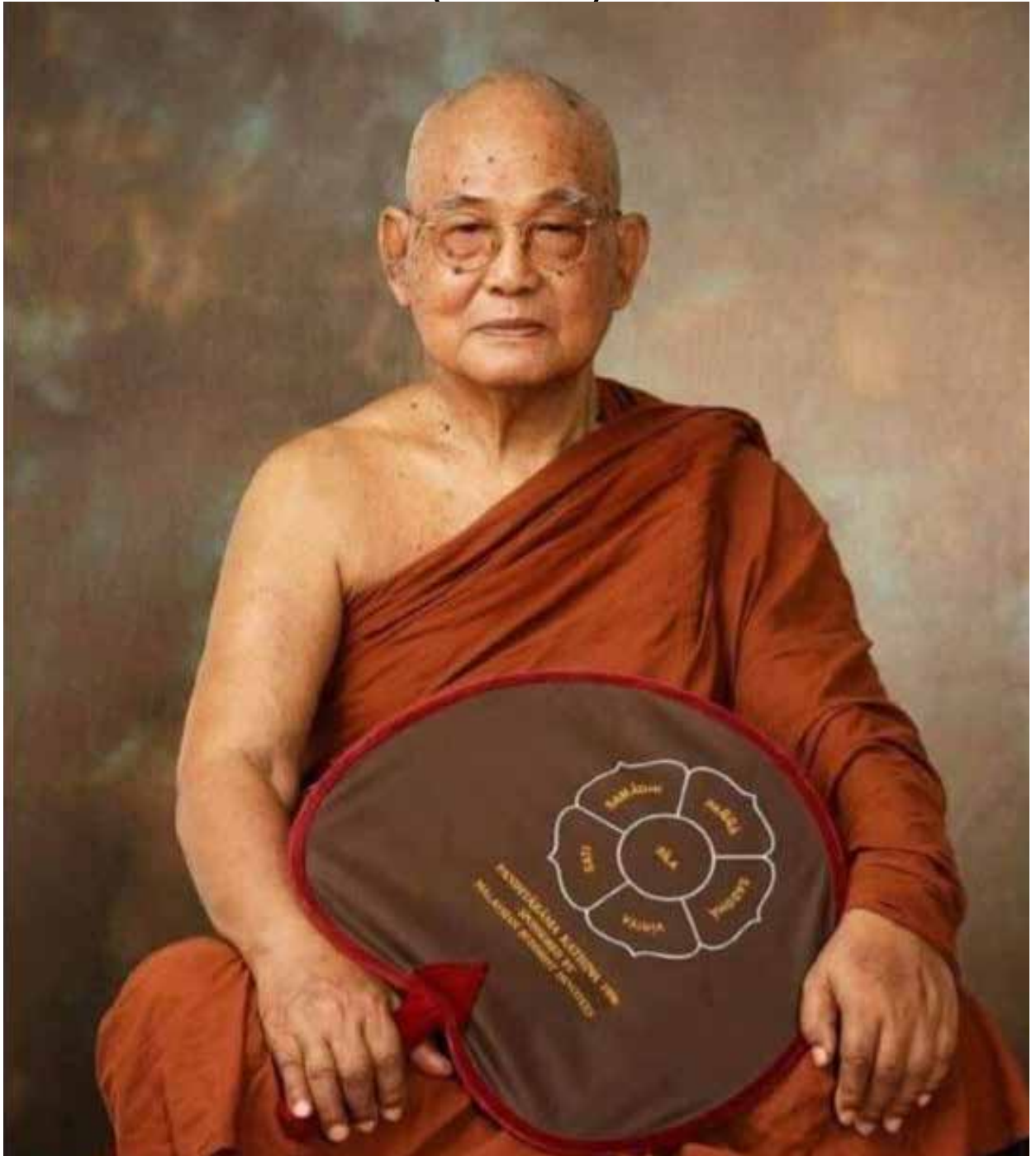
๑. หลุมนรกอันเต็มด้วยถ่านเพลิง เรียกว่า องคารกาสุณิรย
๒. นรกน้ำเหล็ก เรียกว่า โลทรสนิรย
๓. นรกขี้เถ้า เรียกว่า กุกกุลนนิรย
๔. นรกน้ำร้อน เรียกว่า อคฺคิสโมทกนิรย
๕. นรกกระทะทองแดง เรียกว่า โลหุมภินิรย
๖. นรกอจจาระเนา เรียกว่า คูณิรย
๗. นรกป่าไม้จ้าว เรียกว่า สิมพลินนิรย
๘. นรกแม่น้ำเค็มที่มีหวายหนาม เรียกว่า เวตตรณีนิรย

English column

Sayadaw U Pandita

The Seven Factors of Enlightenment (Part IX)

COURAGEOUS EFFORT: THIRD FACTOR OF ENLIGHTENMENT (continued...)

Eleven More Ways to Arouse Energy
The commentaries list eleven ways to arouse energy.

1. Reflecting on States of Misery

The first is to reflect on the fearsomeness of the states of *apaya*, or misery, which you can fall into if you are lazy. The meaning of *apa* is “devoid of.” *Aya*, in turn, refers to the wholesome *kamma* that can bring about happiness — specifically, the kinds of happiness that can be experienced as a human, as a *deva*, as a *brahma*, and in *nibbāna*.

Thus, if you do not practice, you might go into states and realms where you only have the chance to produce unwholesome *kamma*. There are several realms of unfortunate rebirths. Of these, the easiest for you to observe, and therefore accept, is the animal world. Consider the animals on earth, in the sea, in the air. Can any of them perform wholesome *kamma*, activities that are free from blame?

Animals live in a haze of delusion. They are covered by a tremendously thick layer of ignorance, of unknowing. Insects, for example, are rather like machines, programmed by their genetic material to carry out certain activities without the slightest capacity for choice, learning, or discernment. Most animals' mental processes are restricted to concerns about mating and survival. In their world, character roles are incredibly simple. You are predator or prey or both. It is a vicious realm where only the fittest survive. Imagine the fear and paranoia there must be in the mind of a being living under such pitiless conditions. Imagine the distress and suffering when one creature dies in the jaws of another. Dying with so much suffering, how can animals gain rebirth in a good life? The quality of the mind at death determines the quality of the next rebirth. How can animals ever escape from their fearful existence?

Do animals have the capacity to be generous? Can they be moral? Can they keep precepts? Not to mention this noble and demanding task of meditation. How can animals ever learn to control and develop their minds to maturity? It is frightening and fearful to contemplate a life where the only option is to behave in unwholesome ways.

Reflecting thus may encourage your effort. "I'm a yogi right now. This is my chance. How can I waste time lazing about? Imagine if my next rebirth was as an animal. I wouldn't ever develop the enlightenment factor of effort. I must not waste time! Now is the time to strive!"

2. Reflecting on the Benefits of Energy

A second way to arouse energy is to reflect on energy's benefits, some of which have been described above. You have a precious opportunity to come into contact with the Dhamma, the Buddha's teaching. Having gotten into this incomparable world of Dhamma, you should not waste the opportunity to walk the path that leads to the essence of his teaching! You can attain supramundane states, four successive levels of noble path and fruition, nibbāna itself. Through your own practice, you can conquer suffering.

Even if you do not work to become completely free from all suffering in this lifetime, it would be a great loss not to become at least a sotāpanna, or stream enterer, and thus never again be reborn in a state of misery. Walking this path isn't just for any Dick or Jane, however. A yogi needs a lot of courage and effort. He or she must be an exceptional person. Strive with diligence and you can attain the great goal! You should not waste a chance to walk a path that leads to the essence of the Buddha's teaching. If you reflect in this way, perhaps energy and inspiration will arise, and you will put in more effort in your practice.

3. Remembering the Noble Ones

Thirdly, you can remind yourself of the noble persons who have walked this path before you. This path is no dusty byway. Buddhas from time immemorial, the

silent Buddhas, the great disciples, the arahants and all the rest of the noble ones, all have walked here. If you want to share this distinguished path, fortify yourself with dignity and be diligent. No room for cowards or the lazy; this is a road for heroes and heroines.

Our ancestors on this path were not just a bunch of misfits who renounced the world to escape from debts and emotional problems. The Buddhas and noble ones were often quite wealthy, and came from loving families. If they had continued their lives as lay persons they would undoubtedly have had a good time. Instead, they saw the emptiness of the worldly life and had the foresight to conceive of a greater happiness and fulfillment, beyond common sensual pleasures. There also have been many men and women whose humble origin, consciousness of oppression by society or a ruler, or battle against ill health has granted them a radical vision — a wish to uproot suffering, rather than to alleviate it only on the worldly level, or to seek revenge for the wrongs done against them. These people joined their more privileged counterparts on the road to liberation. The Buddha said that real nobility depends on inner purity, not on social class. All of the Buddhas and noble disciples possessed a noble spirit of inquiry and a desire for higher and greater happiness, because of which they left home to walk on this path which leads to nibbāna. It is a noble path, not for the wayward or for dropouts.

You might say to yourself: “People of distinction have walked this path, and I must try to live up to their company. I can’t be sloppy here. I shall walk with as much care as possible, fearlessly. I have this chance to belong to a great family, the group of distinguished people who walk on this noble path. I should congratulate myself for having the opportunity to do this. People like me have walked on this path and attained the various stages of enlightenment. So I, too, will be able to reach the same attainment.”

Through such reflection, effort can arise and lead you to the goal of nibbāna

Ref: In This Very Life, The Liberation Teachings of the Buddha, Sayādaw U Pandita (1992)

ကဏ္ဍပုံရိပ်: <https://tricycle.org/magazine>

Aung San Suu Kyi pays her respects to
Sayadaw U Pandita at his meditation center, Panditarama, 2013.

ประวัติพระอาจารย์ใหญ่

(ที่มา: <https://www.watbhaddanta.com/>)

พระอาจารย์ มีนามเดิมว่า หม่องชิน ถือกำเนิดในสกุล ตวยเต้าจี ซึ่งเป็นสกุลขุนนางชั้นสูงของพม่า พระอาจารย์เกิดเมื่อ ๑^๗ ๘ ปีกุน พุทธศักราช ๒๔๕๔ ที่ตำบลจวนละเหยียน อำเภอเยสะโจ จังหวัดปะดุกกู ประเทศพม่า โยมบิดามีนามเดิมว่า อุโพอ่าน โยมมารดานามว่า ดอร์เปียว มีพี่น้อง ๓ คน ท่านเป็นบุตรคนสุดท้อง

ชีวิตในช่วงปฐมวัย

พระอาจารย์ได้รับการศึกษาขั้นต้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ อายุได้ ๗ ปี เริ่มเรียนหนังสือตั้งแต่หลักสูตร นะโม พุทธายะ สิทธิัง ไปจนถึงทศมหาชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐาน การศึกษาที่ลูกบุตรของพม่าจะต้องเรียนในสมัยนั้น

พระอาจารย์ได้เข้าสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์

พระอาจารย์ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ อายุได้ ๑๕ ปี โดยมี พระภิกษุทันตะ ญาณมหาเถระ เจ้าอาวาสวัดโชติการาม เป็นพระอุปัชฌาย์ และในเวลาต่อมา ก็อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ได้รับฉายาว่า อาสโภ ฌ พัทธสีมาวัดจวนละเหยียน อำเภอเยสะโจ จังหวัดปะดุกกู เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๗๓ โดยมี

- พระภิกษุทันตะ ญาณมหาเถระ เป็นพระอุปัชฌาย์
- พระภิกษุทันตะ อุเกลสมหาเถระ เป็นพระกรรมวาจาจารย์
- พระภิกษุทันตะ อุปัญญามหาเถระ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ภาคคันถธุระ

พระอาจารย์ได้รับการศึกษา ดังนี้คือ

๑. ระเบียบวินัย ข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ
๒. ไวยากรณ์บาลีมหาจักจายน์
๓. อภิธรรมมัตถสังคหธรรมกถา
๔. ศึกษาปริยัติธรรมชั้นสูงที่มหาวิทยาลัย

วุฒิมหาจริยะ

เมื่ออายุได้ ๒๗ ปี ๗ พรรษา พระอาจารย์สอบได้วุฒิชั้น “ธัมมาจริยะ” ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดแห่งการศึกษาคณะสงฆ์พม่า ตำแหน่งในมหาวิทยาลัยได้รับความเห็นชอบ มีมติเอกฉันท์จากบรรดาพระมหาเถระปาติโมกข์แห่งมหาวิทยาลัยให้ ดำรงตำแหน่ง “*คณะวาจากะยาตอร์*” คือ เป็นพระคณาจารย์ชั้นผู้ใหญ่ประจำมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ให้การศึกษาพระไตรปิฎก บาลี อรรถกถา ฎีกา และพระคัมภีร์ต่าง ๆ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นมา

ภาควิปัสสนาธุระ

๑. เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดสวนลน จังหวัดเมียนฉั่น โดยมีท่านพระอาจารย์ ภัททันตะ กวิมहाเถระ ประธานกัมมัฏฐานาจริยะ เป็นผู้บอกกรรมฐานให้

๒. เดินทางไปเข้าวิปัสสนากรรมฐานต่อ ณ วัดมหาสี ตำบลเซตโชน จังหวัดสวयेโบ ซึ่งเป็นสำนักของมหาสี สะยาตอร์

ตำแหน่งพระวิปัสสนาจารย์

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ พระอาจารย์ได้รับการถ่ายทอดวิชา “วิปัสสนาจารย์” จาก พระอาจารย์ภัททันตะ โสภณมหาเถระ อัคคมหาบัณฑิต (มหาสี สะยาตอร์) ผู้เป็นพระปรมาจารย์ต้นตำรับ “พองหนอ ยุบหนอ” และได้รับมอบหมายให้เป็นวิปัสสนาจารย์ประจำสำนักมหาสีสาสนยิสสา แห่งนครย่างกุ้ง

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ สมเด็จพระพุฒาจารย์(อจ อาสภมหาเถร) มีความประสงค์จะวางรากฐานวิปัสสนาธุระไว้ ณ ประเทศไทยจึงได้แสดงความจำนงไปยังสภาพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ขอให้จัดส่งพระวิปัสสนาจารย์ผู้มีความรู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนวิปัสสนากรรมฐานในประเทศไทย สภาการพุทธศาสนาแห่งประเทศไทยจึงมอบหมายให้ท่านพระอาจารย์ ภัททันตะ โสภณมหาเถระ อัคคมหาบัณฑิต เป็นผู้พิจารณาพระวิปัสสนาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามความต้องการของสมเด็จพระพุฒาจารย์ ท่านพระอาจารย์ภัททันตะ โสภณมหาเถระ อัคคมหาบัณฑิตพิจารณาโดยรอบคอบแล้วจึงมีบัญชาให้พระอาจารย์ภัททันตะ อาสภเถระ ธัมมาจริยะเป็นผู้รับภาระหน้าที่อันสำคัญนี้ ท่านจึงตัดสินใจเดินทางมาประเทศไทยรับหน้าที่เป็นพระวิปัสสนาจารย์สอนวิปัสสนากรรมฐานอยู่ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ พระอาจารย์ภักทันทะ อาสภเถระ ฐัมมาจริยะได้รับอาราธนาจากนาย ธรรมบุญ สิงคารวณิช และพระภิกษุเดือน เนื่องจํานงค์ ให้มาเป็นพระอาจารย์สอนกรรมฐาน ประจำสำนักวิปัสสนาวิเวกอาศรม

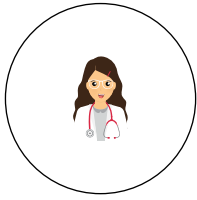
ผลงานรจนานั่งสอธรรมะ

แม้ว่าพระอาจารย์ภักทันทะ อาสภมหาเถระ จะมีหน้าที่ในการบอกกรรมฐานแก่ ศิษยานุศิษย์ ซึ่งเป็นภาระที่หนักอยู่แล้ว แต่ก็ยังอุตสาหะรจนานั่งสอธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติ วิปัสสนาเป็นภาษาไทยไว้ดังต่อไปนี้

๑. แวนธรรมปฏิบัติ
๒. แนวปฏิบัติวิปัสสนา
๓. หลักการเจริญวิปัสสนา
๔. ปฏิจสุมุปบาทจักกเทศนา
๕. วิปัสสนาที่ปณีฎีกา

รวมระยะเวลาที่พำนักในประเทศไทย

- ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ พำนัก ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ (๑๐ ปี)
- ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ พำนัก ณ สำนักวิปัสสนาวิเวกอาศรม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (๓๗ ปี)
- ๑ มีนาคม ๒๕๔๒ ย้ายมาพำนัก ณ สำนักวิปัสสนาสมมิตร-ปราณี อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (๓ ปี)
- ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ พำนัก ณ วัดภักทันทะอาสภาราม ตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี
- ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พระอาจารย์ภักทันทะ อาสภมหาเถระ อัคคมหา กัมมัญฐานาจารย์ ได้ถึงแก่มรณภาพ ณ โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อเวลา ๑๙.๕๕ น. รวมอายุ ๑๐๐ พรรษา ๘๑

คุยกับหมอ

หมอพิมพ์

ภัยจากการจมน้ำ

LIFEGUARD EQUIPMENT

LIFEGUARD BOOTH

FIRST AID

WE SAVE LIVES

สวัสดีค่ะชาวอาสาสมัครทุกท่าน คอลัมน์คุยกับหมอมีเรื่องราว ภัยใกล้ตัวโดยที่หลายๆ ท่านอาจคาดไม่ถึง นั่นก็คือ “ภัยอันตรายจากการจมน้ำ” นั่นเองค่ะ ในขณะที่ยังเป็นแพทย์ใช้ทุน หมอได้มีโอกาสพบคนไข้หรือผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำอยู่เนืองๆ โดยส่วนมากมักเป็นเด็ก เช่น มารดากำลังอาบน้ำให้บุตรในอ่างน้ำ เพียงน้ำตื้นๆ แต่ออกไปหยิบของเพียง 2-3 นาที กลับเข้ามาพบลูกพบว่าหน้าจมน้ำ เด็ก ๆ ไปขี่จักรยานกับเพื่อน แล้วเพื่อนจมน้ำ อีกคนลงไปช่วย แต่ว่ายน้ำไม่เป็น ทำให้เสียชีวิตทั้งคู่ หรือหากเป็นผู้ใหญ่ก็มักจะพบว่ามีอาการดื่มสุราก่อนจะจมน้ำ เป็นต้น

คอลัมน์คุยกับหมอครั้งนี้ จึงอยากแนะนำวิธีการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการจมน้ำ และวิธีการช่วยเหลือเมื่อพบผู้จมน้ำค่ะ

“การจมน้ำ” สามารถเกิดได้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ โดยมีโอกาสการเสียชีวิตสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มช่วงอายุ 0-4 ปี มักเกิดในขณะที่เด็กกำลังอาบน้ำในกะละมังอาบน้ำ และ 15-19 ปีในแหล่งน้ำธรรมชาติ เมื่อร่างกายมนุษย์สำลักเอาน้ำเข้าไป ไม่ว่าจะเป็นน้ำจืดหรือน้ำเค็มก็ตาม จะส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดภาวะหายใจล้มเหลว น้ำท่วมปอด (pulmonary edema) หรือหลอดลมหดเกร็ง (laryngospasm) อย่างรุนแรงทำให้ขาดอากาศ หายใจหรือออกซิเจน (hypoxemia) หรือเกลือแร่ในเลือดผิดปกติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบไหลเวียนโลหิต หัวใจเต้นผิดจังหวะและเสียชีวิตในที่สุด ดังนั้นหากเรารู้ว่ในแต่ละช่วงอายุมีโอกาสการเกิดการจมน้ำแตกต่างกัน จึงขอแบ่งการป้องกันตามกลุ่มช่วงอายุค่ะ

การป้องกันในเด็กเล็ก

เน้นย้ำให้ผู้ดูแลเข้าใจพัฒนาการของเด็กตามวัย เด็กเล็กที่เคลื่อนไหวได้ ตั้งแต่วัยเริ่มคลานก็สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำในบ้านเช่นห้องน้ำ โถส้วม กะละมัง หรือบ่อปลาได้แล้ว ดังนั้นต้องดูแลใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้เด็กเล็กอยู่ใกล้แหล่งน้ำโดยลำพัง ปิดประตูห้องน้ำ กั้นรั้วแหล่งน้ำ เหนือออกจากภาชนะทันทีที่ไม่ใช้แล้ว

การป้องกันในเด็กวัยเรียน

1. สอนว่ายน้ำได้ตั้งแต่อายุ 4 ปีขึ้นไป เด็กที่ว่ายน้ำเป็นอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำต่ำกว่าเด็กที่ว่ายน้ำไม่เป็นอย่างมีนัยสำคัญค่ะ
2. สอนให้เรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุแบบง่ายๆ ที่เหมาะสมกับวัย รวมทั้งตั้งกฎข้อห้ามต่าง ๆ เช่น ห้ามลงน้ำโดยไม่มีผู้ใหญ่อยู่ด้วย
3. สำรวจแหล่งน้ำในบ้านและละแวกบ้าน รวมถึงดัดแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันมิให้เด็กเข้าถึงแหล่งน้ำโดยลำพังได้

การป้องกันในเด็กโตและวัยรุ่น

1. สอนให้เด็กว่ายน้ำเป็น
2. ใช้ชูชีพกรณีว่ายน้ำไม่เป็น หรือเล่นน้ำในแหล่งน้ำที่ไม่เคยชิน หรือแหล่งน้ำที่อาจมีอันตราย
3. สอนให้เด็กรับรู้ความเสี่ยง เช่น ไม่ดื่มสุรา ไม่กระโดดน้ำถ้าไม่แน่ใจในความลึกของน้ำ เลิกเล่นน้ำหากเป็นตะคริว เป็นต้น
4. ฝึกทักษะการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน (CPR)

การจัดการแหล่งน้ำให้ปลอดภัย

- สระว่ายน้ำ ควรมีรั้วกั้นที่เหมาะสม รั้วควรสูงอย่างน้อย 4 ฟุต โดยช่องว่างระหว่างซี่รั้วไม่ควรเกิน 4 นิ้ว รวมทั้งรูปแบบของรั้วต้องไม่เอื้ออำนวยให้เด็กปีนข้ามได้ และประตูมีกลอนล็อก หรือกลอนที่สูงเกินเด็กเอื้อมถึง
- มีผู้ใหญ่ดูแลตลอดเวลาที่เด็กเล่นน้ำ ถ้าเป็นเด็กเล็ก ต้องมีผู้ใหญ่ที่ว่ายน้ำเป็นอยู่ใกล้ในระยะแขนเอื้อมถึง ถ้าเป็นเด็กโต ควรมีผู้ใหญ่เฝ้าอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะเป็นเด็กที่ว่ายน้ำได้แล้ว และผู้ที่รับผิดชอบดูแลควรให้ความสนใจเต็มที่ตลอดเวลา ไม่ควรมีกิจกรรมอื่นมาดึงความสนใจไปจากเด็ก และถ้าเป็นไปได้ ผู้ดูแลควรมีความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ชีพในเด็กขั้นพื้นฐานด้วย
- ควรจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่นห่วงชูชีพ และโทรศัพท์อยู่บริเวณสระน้ำ เพื่อใช้ในการฉุกเฉิน
- ระบบระบายน้ำของสระควรมีการป้องกันการที่แขนขา หรือผม ของเด็กจะเข้าไปติดตามท่อ เช่นมีฝาปิดที่เหมาะสม
- เอาของเล่นออกจากสระน้ำเมื่อเลิกเล่นน้ำ ป้องกันไม่ให้เด็กพยายามเดินไปหยิบ และเพื่อให้มองเห็นสระน้ำชัดเจนตลอดเวลา

การลงเล่นน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ

- ไม่ควรลงเล่นน้ำคนเดียว
- สังเกตป้ายเตือน ธงเตือน และทำตามคำแนะนำตามป้าย
- สังเกตลักษณะอากาศ และแหล่งน้ำ เช่นความแรงกระแสน้ำ คลื่น ก่อนลง
- ไม่ลงเล่นน้ำหลังดื่มสุรา
- เลือกเล่นน้ำบริเวณที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่ใกล้ๆ
- ใส่เสื้อชูชีพตามความเหมาะสม และตระหนักว่าอุปกรณ์สับลมอื่นๆ เช่น ห่วงยางไม่

สามารถใช้แทนที่เสื้อชูชีพได้ และถึงแม้จะสวมเสื้อชูชีพแล้วก็ยังจำเป็นที่จะต้องมีผู้ใหญ่คอยดูแลใกล้ชิดตลอดเวลาเช่นเดิม

- ให้เด็กสวมเสื้อชูชีพที่มีขนาดที่เหมาะสม ตลอดเวลาที่ต้องโดยสารเรือ หรือเมื่อเข้าใกล้แหล่งน้ำ

การช่วยเหลือเมื่อพบผู้จมน้ำเบื้องต้น

1. ตั้งสติและประเมินตนเองก่อนว่าสามารถว่ายน้ำได้หรือไม่ และมีทักษะการช่วยเหลือผู้จมน้ำหรือไม่ หากเกิดความไม่มั่นใจ ห้ามกระโดดน้ำช่วย แต่ให้โทรศัพท์ที่เบอร์ 1669 แจ้งว่าพบผู้จมน้ำ เป็นผู้ป่วยเด็กหรือผู้ใหญ่ สถานที่พบผู้จมน้ำโดยละเอียด ชื่อและเบอร์ผู้แจ้ง

2. หากสามารถช่วยเหลือได้ ให้นำผู้ที่จมน้ำออกจากที่เกิดเหตุและให้อยู่ในที่ปลอดภัย โดยจัดท่าให้นอนหงายราบบนพื้นที่มีความแข็ง เช่น บนพื้น บนโต๊ะ หากเคยได้รับการฝึกช่วยชีวิตผู้จมน้ำมาแล้ว และผู้ให้การช่วยเหลือมีความชำนาญ ให้รับตัวผู้ป่วยขึ้นจากน้ำอย่างรวดเร็ว และให้ผู้อื่นรีบโทรศัพท์ไปขอความช่วยเหลือและขอรถพยาบาลที่หมายเลข 1669 โดยแจ้งสถานการณ์ สถานที่เกิดเหตุและหมายเลขติดต่อกลับ

3. หากพบว่าผู้จมน้ำไม่รู้สีกตัว ให้ประเมินว่าหายใจหรือไม่ หรือคลำชีพจรบริเวณต้นคอหรือขานับได้หรือไม่ หากไม่หายใจแต่ยังคลำชีพจรได้ ให้ช่วยเหลือโดยการเป่าปาก 1 ครั้ง ห่าง 6 วินาที โดยให้เห็นทรวงอกขยายขึ้น หรือหากคลำชีพจรไม่ได้ ให้ทำการช่วยชีวิตสามารถทำได้โดยการกดหน้าอก 30 ครั้ง (กดที่กึ่งกลางระหว่างหัวนมทั้งสองข้าง ลึก 2 นิ้ว อัตราเร็ว 100-120 ครั้งต่อนาที) สลับกับช่วยหายใจ 2 ครั้ง (โดยใช้มือหนึ่งกดหน้าผาก อีกมือหนึ่งยกคาง มือที่กดหน้าผากบีบจมูกผู้จมน้ำ ประคบปากเป่าลม จนหน้าอกผู้จมน้ำพองขึ้นเล็กน้อย) หากผู้ป่วยไม่ทราบว่ามีโรคติดเชื้อได้อยู่หรือไม่ จะกระทำการกดหน้าอกอย่างเดียวโดยไม่เป่าปากก็ได้

4. ช่วยเหลือจนกว่าผู้ป่วยจะคลำชีพจรได้หรือเจ้าหน้าที่มาถึง

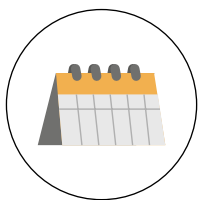
กล่าวโดยสรุปเรื่องจมน้ำไม่ใช่เรื่องไกลตัว หากรู้จักการป้องกันไม่ให้เกิด และเมื่อเกิดสามารถทราบว่าจะช่วยเหลือผู้จมน้ำเบื้องต้นอย่างไร ก็จะช่วยลดอัตราการเสียชีวิตได้อย่างมากนั่นเองค่ะ

อ้างอิงจาก

- <https://www.chaophya.com/2018/06/การจมน้ำ> - <https://www.ahajournals.org/doi/10.1161/CIR.0000000000000916>

- https://med.mahidol.ac.th/rama_hospital/th/services/knowledge/09012020-1641

- <https://www.sanook.com/health/11737/>

ตารางกิจกรรม ประจำปี ๒๕๖๕

มกราคม

๑ มกราคม

วันขึ้นปีใหม่

กุมภาพันธ์

๑๖ กุมภาพันธ์

วันมาฆบูชา

๑๒ - ๑๖ กุมภาพันธ์ (วันจันทร์-วันอาทิตย์)

คอร์สสมาธิภาวนา

เมษายน

๖ เมษายน

วันจักรี

๑๓ - ๑๕ เมษายน

วันสงกรานต์

พฤษภาคม

๑ พฤษภาคม

วันแรงงาน

๔ พฤษภาคม

วันฉัตรมงคล

๑๓ พฤษภาคม

วันพืชมงคล

๑๓ - ๑๖ พฤษภาคม

คอร์สวิชาภาวนา

๑๕ พฤษภาคม

วันวิสาขบูชา และผ้าป่าสามัคคี

๒๓ พฤษภาคม

วันอัฐมีบูชา

มิถุนายน

๓ มิถุนายน

วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ

พระบรมราชินี

กรกฎาคม

๑๓ กรกฎาคม - ๑๐ ตุลาคม

คอร์สสั่งงานปัสสนา (คอร์ส ๓ เดือน)

๑๓ กรกฎาคม

วันอาสาฬหบูชา

๑๔ กรกฎาคม

วันเข้าพรรษา

๒๘ กรกฎาคม

วันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระ
พระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลง
กรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

สิงหาคม

๑๒ สิงหาคม

วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี
พันปีหลวง และวันแม่แห่งชาติ

ตุลาคม

๑๐ ตุลาคม

วันออกพรรษา

๑๑ ตุลาคม

วันตักบาตรเทโวโรหณะ

๑๓ ตุลาคม

วันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระบรม
ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

๑๖ ตุลาคม

กฐินสามัคคี

๒๒ - ๒๙ ตุลาคม

คอร์สมุทิตาอาจริยปฏิบัติบูชา ครั้งที่ ๙

๒๓ ตุลาคม

วันปิยมหาราช

พฤศจิกายน

๘ พฤศจิกายน

วันลอยกระทง

๒๔ - ๒๗ พฤศจิกายน

คอร์สอาจริยอาสาปฏิบัติบูชา

๒๔ พฤศจิกายน

ครบรอบวันละสังขารหลวงพ่ไฉญ่

ธันวาคม

๕ ธันวาคม

วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาท
สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย
เดชมหาราช บรมนาถบพิตร (วันพ่อแห่งชาติ)

๑๐ ธันวาคม

วันรัฐธรรมนูญ

๓๑ ธันวาคม

วันสิ้นปี

การสนับสนุนกิจกรรมของวัด

ญาติโยมและผู้มีจิตศรัทธาที่ไม่สะดวกเดินทางมาที่วัดภักทันทะอาสาฬหารามด้วยตนเอง สามารถบริจาคปัจจัยช่วยเหลือค่าใช้จ่ายและสนับสนุนกิจการต่างๆ ภายในวัด โดยทางวัดมีบัญชีที่สามารถรับปัจจัยสนับสนุนผ่านธนาคาร ดังต่อไปนี้

กองทุนกลาง (มีสองบัญชี)

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไป เช่น ค่าบำรุงยานพาหนะค่าน้ำมัน ค่าน้ำ-ไฟฟ้า ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด และใช้เบิกจ่ายสมทบบัญชีอื่นๆ ทุกประเภท

๑. ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64875-0

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

๒. ธ.กรุงไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 210-0-39552-1

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม (กองทุนกลาง)

กองทุนภัตตาหาร (มีสองบัญชี)

เพื่อเป็นค่าภัตตาหารสำหรับพระภิกษุสามเณรในยามจำเป็นและเป็นค่าอาหารสำหรับโยคีบุคคลผู้มาอยู่ปฏิบัติธรรมกรรมฐานในวัด

๑. ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64876-9

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

๒. ธ.กรุงไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 210-0-39554-8

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม (กองทุนภัตตาหาร)

กองทุนอุโบสถ (มีสองบัญชี)

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาและงานที่เกี่ยวข้องกับอุโบสถของวัด

๑. ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64886-6

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

๒. ธ.กรุงไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 210-0-39551-3

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม (อุโบสถ)

กองทุนเผยแผ่

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเผยแผ่ธรรมะ เช่น ค่าพิมพ์ ค่าจัดทำหนังสือ และค่าเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็น

ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64885-8

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

กองทุนสงฆ์อาพาธ

เพื่อเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ เวชภัณฑ์ และค่าตรวจรักษาโรค ในคราวจำเป็นสำหรับพระภิกษุ สามเณร และผู้ปฏิบัติธรรม

ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64878-5

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

กองทุนที่ดิน

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดิน

ธ.กรุงเทพ สาขาบ้านบึง บัญชีฝากประจำ ๖ เดือน เลขที่ 353-216894-9

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

กองทุนอาสภาคาร

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอาคาร ศาสนนิยสภา (ที่ตั้งรูปปั้นหลวงพ่อบึงใหญ่ฯ)

ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-23760-4

ชื่อบัญชี ภักทันทะอาสาฬหาราม

กองทุนก่อสร้าง

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารถาวรวัตถุ รวมทั้งซ่อมแซมอาคารสถานที่ซึ่งชำรุดเสีย

ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 117-2-64877-7

ชื่อบัญชี วัดภักทันทะอาสาฬหาราม

ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธา

ร่วมสมทบทุนสร้างอุโบสถ ๓ ชั้น

วัดภักทันตะอาศภาราม ต.หนองไผ่แก้ว อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

สามารถติดต่อร่วมบุญได้ที่ สำนักงานวัดภักทันตะอาศภาราม
หรือโอนเงินเข้าบัญชีวัดภักทันตะอาศภาราม (กองทุนอุโบสถ)

ธ.กรุงไทย สาขาบ้านบึง เลขที่ 210-0-39551-3

ธ.กสิกรไทย สาขาบ้านบึง เลขที่ 117-2-64886-6

โทร. 086-8198358, 085-6787160, 034-160509

e-mail: bhaddanta@gmail.com

ID Line @watbhaddanta.com

ขอเรียนเชิญร่วมทำบุญ

กองทุนบูชาพระธรรม 84,000 พระธรรมชั้นร์
เพื่ออุโบสถและห้องปฏิบัติธรรมวัดกัททันตะอาสาฬหาราม
กองทุนละ 1,000 บาท จำนวน 84,000 กอง

ร่วมบุญได้ที่ ธนาคารกสิกรไทย

กองทุน 84,000 พระธรรมชั้นร์ สาขาหนองปรือ
เลขที่บัญชี 102 174 8745

ร่วมบุญแล้ว ให้สแกน QR CODE กรอกรายละเอียด
เพื่อรับลำดับเลขพระธรรมชั้นร์และของที่ระลึก

หรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งความประสงค์ร่วมบุญ
ที่เบอร์โทร 086 819 8358, 094 553 4431

สแกนที่นี่

กรุณาส่ง...

เอกสาร วารสารรายสี่เดือน ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕๓ ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

จัดทำโดย

วัดกัททันตะวาสการาม

๑๑๘/๑ หมู่ ๑ บ้านหนองปรือ ต.หนองไผ่แก้ว อ.บ้านบึง จ. ชลบุรี

โทรศัพท์ ๐๓๘-๑๖๐-๕๐๙, ๐๘๖-๘๑๙-๘๓๕๘ ID Line @watbhaddanta.com

e-mail: bhaddanta@gmail.com website: www.watbhaddanta.com

